11191

LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet
Bibliogr Tarnybos

LITH.BIBL.SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL.61832

DARBININKAS

L NR. 62. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGSĖJO - SEPT. 21, 1965 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Vlikas ir Bendruomenė ėmėsi derinti savo darbus

Spec. korespondentas, pranešdamas apie Vliko ir Bendruomenės pradėtus pasitarimus, vertina: jie gal padės teisingai susiorientuoti ir greitai orientuoti išeiviją

New Yorke rugsėjo 18 įvyko Vliko ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybų pasitarimas. Dalyvavo iš Vliko valdybos — V. Sidzikauskas, J. Audėnas, K. Bielinis, B. Bieliukas K. J. Čeginskas, St. Lušys ir B. Nemickas; iš PLB — St. Barzdukas, V. Kamantas, A. Nasvytis ir J. Staniškis, taip pat PLB ryšininko Vlike pavaduotojas A. Gureckas. Pasitariman buvo atsilankęs konsulas A. Simutis.

Pasitarimui vadovavo V. Sidzikauskas ir St. Barzdukas. Išklausyti pranešimai — St. Barzduko ir V. Sidzikausko "Išeivijos lietuvių veikla ateities perspektyvoje", dr. A. Nasvyčio "Vliko ir PLB bendradarbiavimas", V. Kamanto "Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso paruošiamieji darbai" ir J. Staniškio "Informacijos reikalai"

Plačiai pasikeitus nuomonėm pranešimuose iškeltais klausimais, pasitarimas vieningai priėjo šias išvadas:

1. Esamoji padėtis reikalauja suaktyvinti Lietuvos laisvės kovos pastangas visuose baruose, daugiau dėmesio skiriant pavergto krašto ir išeivijos klausimam, kurių sprendimas yra plati dirva Vlikui ir PLB bendradarbiauti.

2. Siekdamas laisvųjų lietuvių paveikesnio įnašo Lietuvos laisvės veiklai, **pasitarimas laiko reikalinga plėsti Vliko ir PLB ligšiolinį bendradarbiavimą bei informavimąsi.**

3. Pasitarimas vieningai pritaria lietuvių jaunimo metų ir lietuvių jaunimo kongresų programom ir laisvųjų lietuvių jaunimo pastangom pareikšti susirūpinimą Lietuvos laisve ir lietuvių išeivijos ateitimi.

4. **Pasiinformavęs lapkričio 13 New Yorke organizuojamos masinės manifestacijos už Lietuvos nepriklausomybę klausimu, pasitarimas vieningai linki tai manifestacijai ir jos organizatoriam kuo didžiausios sėkmės.**

5. Pasitarimas vieningai konstatuoja, kad laisvųjų lietuvių **santykiavimas su pavergtu kraštu reikalauja atidumo okupuotos Lietuvos tarptautinei teisinei padėčiai.**

Santykiavimo klausimas nuodugniai bus tariamas Vliko ir PLB valdybų kitame pasitarime.

6. Turėdamas galvoje sustiprintą sovietinę **propagandą laisvajam pasauliui pristatyti okupuotos Lietuvos bylą kaip galutinai baigtą,** pasitarimas kreipia į tai visų laisvųjų lietuvių kuo rimčiausią dėmesį ir kviečia juos dar su didesnėm pastangom bei ryžtu savo darbu, mokslu, lėšom ir kitais prieinamais būdais remti Lietuvių Bendruomenės organų ir Lietuvos laisvinimo veiksnių darbus.

VOKIETIJOS LAIMĖTOJAS kancleris Erhardas.

Erhardas laimėjo

Vokietijos parlamento rinkimus rugsėjo 19 laimėjo vėl CDU (krikščionių demokratų unija) su savo sąjungininke Bavarijos liaudies partija. Bet iki absoliutinės daugumos trūksta 4 atstovų. Spalio 19 parlamentas rinks naują kanclerį. Neabejojama, kad liks laimėtojas Erhardas. Jis jau paskelbė, kad pasiliks ta pati koalicija — CDU ir laisvųjų demokratų partija. Pralaimėjusiam soc. dem. vadui Brandtui teks arba pasilikti Berlyno burmistru arba parlamente būti opozicijos vadu.

Rinkimai parodė, kad Vokietija eina į dviejų partijų kelią. Jos abidvi sustiprėjo, palyginti su 1961 rinkimais. CDU gavo balsų 1961 45.3 proc., dabar 47.5, atstovų turėjo 242, dabar 246; soc. dem. 1961 gavo 36.2 proc., dabar 39.2, atstovų turėjo 190, dabar 202; labiausiai pralaimėjo laisvųjų demokratų partija: 1961 gavo 12.8 proc., dabar 9.5, atstovų turėjo 67, dabar 48.

Nuo mažų grupių saugo įstatymas, pagal kurį tik surinkusi visų balsų 5 proc. grupė gali turėti savo atstovus parlamente; kitaip visi balsai nueina niekais.

Erhardo autoritetas pakilo net aukščiau už Adenauerio. Erhardas jau pasiskelbė, kad lapkričio mėn. vyks į Washingtoną.

Iš Lietuvos neišleido

Iš Lietuvos niekas neatvyko į Vatikano II susirinkimo ketvirtą sesiją. Matyt, Maskva neleido

AMERIKOS ŽYDAI PASNINKAUJA: DĖL persekiojimo Sovietuose

Washingtone nuo sekmadienio suvažiavę tūkstančiai rabinų paskelbė savaitės pasninką, norėdami atkreipti dėmesį į žydų persekiojimus Sovietuose. Juos vadina "kultūriniu genocidu". Pasninko metu rengiamuose mitinguose kalbėtojais bus ir katalikų bei protestantų tikėjimo žmonės. Nuo šio penktadienio pasninko sąjūdis perkeliamas į kitus miestus.

— **Baltieji Rūmai** paskelbė, kad prez. Johnsonas susitiks su popiežium Paulium.

JEI TAVE MUŠA IVANAS, TYLĖK . . .

Politinė atmosfera, kurioje rugsėjo 21 pradėtos JT ir Pavergtos Europos Seimo sesijos

Tylėti apie sovietų piktus darbus, rodyti jiem nuolaidų, tikintis, kad jie bus paskatinti tuo pat atsilyginti, — tokia strategija pastebima Amerikos politinėse direktyvose.

Vyriausybė imasi priemonių išvengti susidūrimo su Sovietų Rusija dėl pietų Vietnamo, — informuoja H. Tribune rugsėjo 19. Esą **įsakyta neskelbti nieko apie Amerikos lėktuvus, kuriuos š. Vietname numuša Sovietų Sąjungos raketos.** Sulaikomos žinios nuo visuomenės ir apie sovietinius laivus, kurie Tonkino įlankoje ar Pietų Kinijos jūroje šnipinėjo Amerikos septintojo laivyno laivus.

Tokis įsakymas išleistas — aiškina laikraštis — tam, **kad Amerikos opinija nebūtų sukelta prieš Sovietus.** Jei žinios būtų paskelbtos, opinija imtų reikalauti sudaužyti sovietinių raketų bazes. O Amerika konflikto su Sovietais nenori. Tam ir reikia nuleisti tylos uždangą.

Kita strategijos priemonė — rodyti Amerikos gerą valią ir pasitikėjimą **darant vienapuses nuolaidas Sovietam,** tikintis, kad jie ims daugiau pasitikėti Amerika ir atsakyti taip pat nuolaidom. Tam ambasadorius Goldbergas atsisakė nuo reikalavimo vykdyti J.T. chartos straipsnį, kurio vykdymas turėjo atimti Sovietam balsą J. Tautose dėl nesumokėtų skolų. Įsiteikti buvo norėta ir tvirtinant konsulatų pasikeitimo sutartį, kuri įgalintų Sovietus išplėsti Amerikoje legaliai šnipų tinklą.

•

Vyriausybės strategija turi rėmėjų ir priešininkų. Jei spaudoje ją remia Times, tai kritikuoja Journal American. Pastarojo kolumnistas John Chamberlain aiškina, kad santykiuose su totalistiniu režimu ta strategija veikia nesėkmingiau kaip vaikų auklėjime: vaikas išmoksta riksmu daugiau šantažuoti, žinodamas, kad riksmui apraminti bus duodamas jam saldainis.

Tylėjimo ir "saldainių" strategija Kongrese labiausiai atstovaujame sen. J.W. Fulbrighto. Jis moka sukelti aliarmą prieš tuos, kurie tai strategijai nepritaria — apšaukdamas juos "dešiniaisiais ekstremistais". Taip jis susidorojo su tais, kurie buvo priešingi pasikeitimui konsulatais.

Tarp tų, kurie priešingi anai tylos ir saldainių strategijai, labiausiai reiškiasi senatorius Thomas J. Dodd, demokratas ir liberalas. Jis skelbia, kad mūsų pastangos maloniem rodytis Sovietų akyse prisideda prie amerikiečių "populiaraus apdujimo" pažiūrose į P. Vietnamo karą.

Jeigu nebūtų tokių, kaip senatorius Dodd, tai nebūtų, kas įspėja visuomenę nuo "apdujimo". Ir John Chamberlain taria: "Thank God For Dodd".

Stebint, ar ta strategija stiprės, akys krypsta vėl į sen. Fulbrighta, kuris padarė naują žingsnį — kritikuodamas vyriausybę jau dėl politikos Dominikonuose. Jei Johnsonas, įsitikinęs, kad tautos dauguma jo linijai pritaria, ėmė kelti į atsakingas vietas ir tuos, kurie save laiko "liberalais", jo liniją kritikavusiais, ir tokiu būdu juos apraminti, tai po sen. Fulbrighto kalbos teigiama, kad senatoriaus vardas iškrinta iš kandidatų į valstybės sekretorius.

•

Atmosfera negali neveikti ir klausimų, kurie yra artimesni lietuviam. Pvz. Pavergtų Europos Tautų Seimas negalėjo išvengti spaudimo, iš kurio turėtų pasidaryti netiesiogiai išvadas — labiau "prikimti", ne taip garsiai kalbėti prieš Sovietus.

Spėjama, kad ir kai kurių lietuvių tylėjimas r neigiamas nukalbėjimas dėl žygio į Jungtines Tautas yr tos pačios "šaknies".

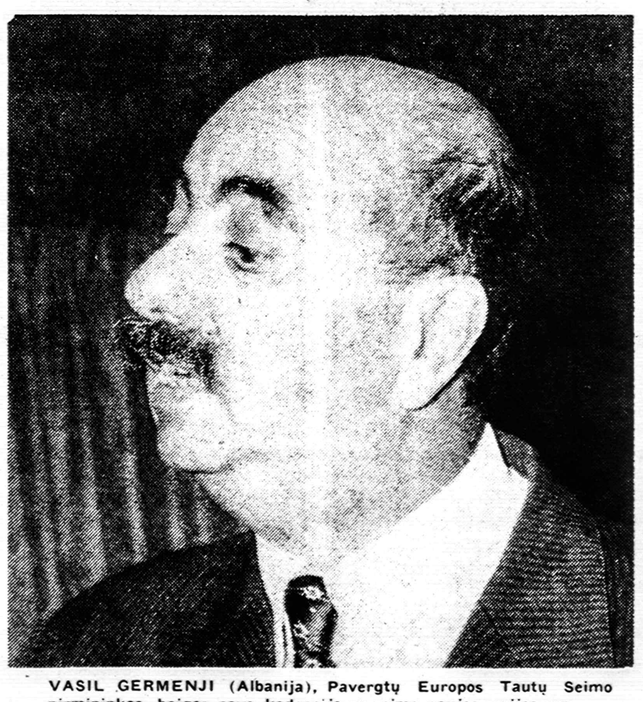

VASIL GERMENJI (Albanija), Pavergtų Europos Tautų Seimo pirmininkas, baigęs savo kadenciją su seimo naujos sesijos pradžia š. m. rugsėjo 21. Nuotr. R. Kisieliaus.

Fulbrightas nesusilaukė pritarimo

— **Senate** J.W. Fulbrighto kritika vyriausybei dėl politikos Dominikonuose nerado pritarimo.

— **Vyriausybėje** esą susirūpinimo, kaip skelbia U.S. News, dėl išplitusios tarp "intelektualų" pažiūros, kad atsilikusiuose kraštuose gali būti sudarytos koalicinės vyriausybės su komunistais.

— **Tarp demokratų** kyląs nepasitenkinimas, kad Goldbergas tariasi su dr. M.L. Kingu dėl užsienių politikos. Laukiama esą tik progos nepasitenkinimui viešai pasireikšti.

— **Vyriausybėje** esąs įsitikinimas, kad karas Vietname pasisukęs komunistų nenaudai, nors dar gali būti ilgas ir brangus.

— **Unijose narių** skaičius nuo 1962 iki 1964 paaugo 255.000. Viso 1964 unijose buvo 16,841,000. Didžiausia unija — sunkvežimių (teamsterių) —1,506,769 toliau eina "jungtinė automobilių gamybos" unija— 1,168,067.

— **Dėl Indijos ir Pakistano** karo manoma: karo veiksmus nutrauks greičiau karo medžiagų išsekimas nei Saugumo Tarybos ultimatumas. Nelaukiama, kad kom. Kinija leistųsi į karą su Amerika ir Sovietais, tik gąsdina ir provokuoja Indiją.

—**Tarp respublikonų** vėl atgyja Nixono autoritetas. Jis skelbia, kad būsimuose rinkimuose kova eis argumentais iš užsienių politikos.

Tallinne nugriaus paskutinę sinagogą

Jewish Press pranešimu, Estijos sostinėje miesto vykdomasis komitetas nutarė nugriauti sinagogą, vienintelę Talline — esą vykdomas miesto restauravimo planas. Tačiau nebuvo patenkintas žydų prašymas leisti jiem statyti sinagogą kitoje vietoje. Tallinne žydų esą 4000.

— **Lenkijos** min. pirm. Cyrankiewicz, savaitę išbuvęs Prancūzijoje,nesurado ten entuziazmo. Net jo padėka, kad praeity Prancūzija pripažino Oderio-Neissės sieną, susilaukė tylos. Prancūzai aiškina, kad tai, ką de Gaulle buvo kitados minėjęs kaip galimybę, lenkai dabar laiko jau faktu ir už tai dėkoja.

— **Domininkonų** aviacijos štabo viršininkas gen. Juan de los Santos Cespedos paskelbė, kad jam buvo pasiūlyta 300,000 dol., jeigu jis tuojau išvyks iš savo krašto. Pasiūlymą atmetė.

— **Arabų valstybių** keturių dienų konferencija Casablancoje sutarė nekritikuoti viena kitos režimo.

— **San Francisco** nuo rugsėjo 16 gaisrai, kokių čia nėra buvę, sunaikino 315 kv. mylių miškų plotus.

AZIJOJE—Kinija kariaus ar tik grasina ultimatumais?

Azijoje dėmesys nuo Vietnamo ir net nuo Indijos-Pakistano karo nukrypo į Kom. Kiniją — į jos siekimus pasinaudoti drumstu vandeniu tarp Indijos ir Pakistano.

KOM. KINIJOS ULTIMATUMAS INDIJAI

Rugsėjo 17 kom. Kinija įteikė ultimatumą Indijai: per tris dienas išardyti karinius įtvirtinimus Sikkim provincijoje ir visu kitu Indijos-Kinijos pasieniu. Ultimatumui paremt pradėjo telkti prie Sikkim kariuomenę.

AR INDIJĄ GELBĖTI?

Indijos atstovas Washingtone rugsėjo 18 kreipėsi į Amerikos vyriausybę, ar Amerika rems Indiją, jei kom. Kinija užpuls. Amerika su atsakymu nesiskubino. Tačiau Chr. Sc. Monitor aiškina, kad **Indija dabar nesulaukė iš kitų tiek simpatijos, kiek jos tikėjosi.** Tai gal dėl to — aiškina laikraštis. — kad praeity Indija sakė kitiem pamokslus ir tuo įsigrįso (Pridėti reikia dar ir tai, kad visi žino, jog ir konfliktą su Pakistanu pradėjo Indija — ji atmetė JT 1949 nutarimą dėl plebiscito; ji pasiuntė ir dabar kariuomenę pirmoji). Tačiau kom. Kinijos pasistūmėjimas į Indiją būtų smūgis ir Sovietų Sąjungai ir Amerikai. Dėl to abidvi kartojo įspėjimus kom. Kinijai nedrumsti vandenų ir skubino skubino Indijos-Pakistano konfliktą baigti per Jung. Tautas.

KĄ GALI SAUGUMO TARYBA

Saugumo Taryba tegalėjo nutarti, kad Indija ir Pakistanas baigtų karo veiksmus, kad tų dviejų valstybių vadai susitiktų aiškintis: U Thant dar grasino ūkiniem ir net karinėm sankcijom. Tačiau pastarosios vargiai jau įmanomos nuo Kongo laikų.

Saugumo Tarybai dėmesio daugiau rodo Pakistanas. Jis pasiūlė ginčą pavesti Amerikos tarpininkavimui, bet sutiko pradėti ir nuo Jungtinių Tautų. Pakistano politika lankstesnė, jam patogu sudaryt įspūdį, kad **nieko kito Pakistanas ir nenoni kaip tik įvykdyti J. Tautų nutarimą — duoti apsisprendimo teisę Kašmirui.** Su tuo, žinoma, nesutiks Indija. Saugumo Taryba norėtų vieno, kad būtų sugrąžinta buvusi padėtis iki rugsėjo 5. Su tuo negali sutikti Pakistanas, nors ir mato, kad kom. Kinija ji remia tiek, kiek tai tarnauja jos siekimam.

KO SIEKIA KINIJA?

Grasinimas Indijai pirmiausia turi palengvinti Pakistanui — atitraukti Indijos jėgų dalį į Kinijos frontą. Realesnis siekimas politiškai ir moraliai pažeminti Indiją, priverčiant ją kapituliuoti prieš Kiniją. Tai būtų demonstracija, kad kom. Kinijos svoris Azijoje auga. Tolimesnis tuo keliu siekimas Kinijai — **paimti savo įtakon patį Kašmirą. Kom Kinija ir siūlo Kašmirą padaryti nepriklausoma, neutralia valstybe**—tam, kad dviem pjaujantis dėl kaulo, trečias jį pagrobtų. Kašmiras susisiekia su Pakistanu, Indija, Afganistanu, Kinija, o Sovietai esą kontroliuoja perėjimus kalnuose. Jei Kašmiras būtų Kinijos įtakoje, pastarajai atsidarytų kelias ne tik į Indiją, bet ir vidurinius rytus, į santykius su arabais, kuriuos Kinija remia prieš Izraelį, į santykius su Afrika.

AZIJOS TRIUKŠMADARIAI: Pakistano prezidentas Ayub, Indijos min. pirmininkas Shastri, kom. Kinijos prezidentas Mao Tsetungas.

Ir JT lenktyniuoja ultimatumu . . .

Saugumo Taryba rugsėjo 20 paskelbė ultimatumą Pakistanui-Indijai — nutraukti karo veiksmus iki trečiadienio pietų; atitraukti kariuomenes į pozicijas prieš rugsėjo 5. Saugumo Tarybos ultimatumas baigiasi 8 valandom anksčiau nei Kinijos. Sovietų Sąjunga dar pasisiūlė tarpininkauti.

— **Indija paskelbė,** kad Sikkim provinciją kinai apšaudo. Kinai skelbia, kad indų kariuomenė sulaužė sieną.

— **Vietname** kautynės su komunistais zonoje D, kurioje labiausiai komunistai yra įsitvirtinę ir kurioje amerikiečiai įrengė savo bazę.

— **Kinai** paskelbė nušovę pirmą Amerikos lėktuvą viršum Hainan salos ir paėmę lakūną

— **Sovietų** partijos bosas Brežnevas viešai pasisakė už santykių su vakarų Vokietija sunormalinimą. Bet pridėjo sąlygą: jeigu Vokietija pripažins po karo įvykusias permainas. Apie santykius su vakarų Vokietija kalbama ir viso sovietinio bloko.

Lietuvoje balsai, kaip žmogų laužo sistema

Krenta į akį Lietuvoje leidžiamos spaudos pasakojimai, kaip gerų, energingų žmonių pastangas gerinti gyvenimą palaužia sistemoje įsigalėjęs biurokratizmas, instrukcijos, įstatymai. Buvo įprasta toje spaudoje skaityti, kaip partijos ar valstybės paskelbtos instrukcijos yra geros, tik jų vykdytojai blogi; tie blogi vykdytojai neįvykdo geros sistemos, ir dėl to gyvenimas blogas. Dabar priešingai — dėmesys imamas kreipti į gerą vykdytoją, kurį laužo sistemos paragrafai ir viršūnių neprotingi įsakymai, turint galvoje Chruščiovo laikus.

Vieną tokį vaizdą duoda V. Petkevičius pasakojime "Ko negalima degtuku padegti" (Literatūra ir menas Nr. 35).

—o—

Autorius, parašęs laikrašty apie savo seną bičiulį kolchozo pirmininką, pristatydamas jį kaip idealų kolchozo darbuotoją, kuris kelia kolchozą su dideliu užsidegimu. Tačiau kolchozo pažangoje jis susiduria su įsakymais iš viršaus, su direktyvom, jas vykdydamas nugyvena kolchozą ir pats atsiduria prokuratūros žinioje. Jo istorijos eiga:

Pirmiausia — kukurūzai:

"Beveik trečdalį ariamos žemės užsėjo šia kultūra. Dieną naktį kolūkiečiams nedavė ramybės. Kniubdami ėjo, smaigais badė žemę, rankinėmis sėjamosiomis sėjo, darė kvadratus, lipdė durpių pūdinio puodelius, iš visų priežiedų sušlavė trąšoms kiekvieną saują pelenų, kai kur net rugių nepagailėjo, išardė, o kukurūzai nedavė laukiamo ir laikraščiuose aprašyto efekto. Ir vasara, lyg tyčia, pasitaikė šalta, ruduo ankstyvas. Neturėdami reikiamos technikos, pusę laukų karalienės derliaus paliko ant lauko.

Antrus metus reikėjo atsigriebti. Metėsi į kitą kraštutinumą. Šiaip taip išlygino padėtį, išmokėjo kolūkiečiams už pernykščius darbadienius ir palengva ėmė kilti".

Toliau: grūdinės kultūros:

"Po kelerių metų atvažiavo pas jį valdybos viršininkas ir sako:

— Tu — vyras su perspektyva, tikriausiai ir laikraščius skaitai, žinai, kad dabar vyksta visaliaudinė kova už žemės ūkio intensyvinimą. Ar ne per daug tavo kolūkyje žalienų? Reikia daugiau sėti grūdinių, kaupiamų.

— Užteks, sykį pamokėt, — pasipriešino pirmininkas.

— Ką, tu netiki vyriausybės nutarimais?

— Tikiu, bet iš kur aš tokiems dalykams šitiek trąšų gausiu?

— Paieškosim.

— Žmonėms neįprasta.

— Padėsim.

Pasikvietė mano bičiulį į posėdį, pusę dienos agitavo, koi "užlaužė".

Kolūkis neapskaičiavo, neapsižiūrėjo kaip reikiant, priėmė didžiulį kreipimąsi į rajono dirbančiuosius, išdraskė dobilienas, prisėjo grūdų, pupų, prisodino runkelių, bulvių, o trąšų, o mėšlelio ... ir ketvirtadaliui laukų neužteko. Technikos pasirodė turį per maža. Darbo jėgos pasėlių priežiūrai pritrūko ...

Ir vėl kolūkis be pašarų, o žmonės be duonos pasiliko. Bulvių kaip rugių po dvidešimt centnerių iš hektaro prikasė.

— Dievulis ne vagis, —numojo ranka bičiulis, — po dvidešimt sodinom — po dvidešimt prikasėm."

Dar toliau: Lysenka

"Sekančiais metais mirkpliušk reikėjo vėl kažko griebtis, reikėjo taisyti pašlijusią ekonomiką. Ir vėl pas jį iš valdybos:

— Akademiko Lysenkos rekomendacijas skaitei?

— Ne. Bet eikit jūs visi velniop, gana, duokit nors metus be žemės drebėjimo padirbėti.

— Paskaityk ir pagalvok.

Laikraštyje ne šiaip kas, o akademikas Lysenka aiškino, "kaip atidaryti turtingą dirvožemio skrynią". Jis rašė, kad krosnyje pakrautos malkos turi daug šiluminės energijos, tačiau, kol jos nedega, krosnis vistiek bus šalta. Ko reikia, kad malkos pradėtų degti? Degtuko! Akademikas įtikinėjo, kad įnešus į dirvas nedidelį kiekį puvenų su fosforo ir kalkių priedu, bus "uždegtas" procesas, ir mikroorganizmai prigamins iš dirvos resursų tiek maisto, kiek jo susidaro, patręšus laukus pilna mėšlo norma.

Skęstantis ir už šiaudo griebiasi. Pasiskolino mano bičiulis iš banko pinigų, prisisamdė technikos, sustumdė laukuose buldozeriais keliasdešimt piliakalnių, sukišo į juos paskutinį mėšlą, supylė fosforą ir kalkes, bet žemė liko žemė, o mikroorganizmai tuose piliakalniuose nenorėjo daryti stebuklų.

Kolūkis įklimpo.

Žmonės įsiuto ant pirmininko. Niekas nebenorėjo dirbti, prasidėjo grobstymai, pašlijo drausmė."

Pagaliau: prokuratūra:

"Gelbėdamas padėtį, mano bičiulis nuvarė kelis vagonus miško medžiagos į Ukrainą ir iškeitė ją į kviečius. Vėl sujudo kolūkis, gavęs tokį pastiprinimą, bet pirmininku susirūpino prokuratūra ...

Ir nebeišlaikė žmogaus nervai. Nemiega naktimis, juristai turtą aprašė, o jis partiniu bilietu prisiekinėja, kad ne sau, o kitiems gera darė.

— Reikėjo tau graibstytis už kiekvieno nieko ...

— Kaip nepatikėsi, jeigu visa tai buvo skelbiama iš partinės tribūnos, neva su mokslininiu pamušalu, kažkam spaudžiant iš viršaus, kažkam brukant tas niekam tikusias rekomendacijas per jėgą, kaip šventą ir neginčijamą tiesą.

— Visa laimė, kad Kovo plenumas pabaigė tas komedijas, — paguodžiau jį.

— Laimė. Dabar ir mane ima juokas, pagalvojus, kad tada kiekvieną eilinę agronomijos problemą jūs laikraščiuose kėlėt iki aukščiausio lygio politikos.

— Sutinku, patriukšmavom.

— Tu iš popierio, o aš savo nugara visas tas tiesas pažinau, žmonių vargais iki tos teisybės bridau ..."

KOLCHOZO pirmininkas. Skuptūra G. Jokūbonio. Skuptorius gyvena Lietuvoje.

ALTAS RUOŠIAS SUVAŽIAVIMUI

Alto Valdybos posėdyje Chicagoje pirmininkas L. Šimutis padarė pranešimą apie New Yorke susidariusio Lietuvos nepriklausomybei atstatyti komiteto kreipimąsi lėšų reikalu. Komitetui prašant, be jau anksčiau pasiųstos 10 0 0 dol. paramos, dabar paskolinta dar 1000 dol.; sąlyga — grąžinti iki Naujų Metų. Be to, pirmininkas plačiau nušvietė Alto akciją JV Senate, kad nebūtų tvirtinama JAV-Sovietų Sąjungos konsuliarinė sutartis. Alto vardu visiem senatoriam (100) įteiktas motyvuotas raštas. Taip pat paraginti atskiri Alto skyriai susisiekti su savo valstijų senatoriais. Su LB Centro Valdyba sutarta, kad tos pat krypties akcija bus pravesta Lietuvių Bendruomenės apylinkėse. Minėtos sutarties tvirtinimas Senato plenume yra atidėtas.

Alto sekretorius ir Biuro vedėjas J. Talalas apžvelgė finansinę padėtį ir einamuosius reikalus. Sekretorius E. Bartkus referavo pasirengimą Alto suvažiavimui spalio 23-24 Chicagoje. Apsvarstyta suvažiavimo darbotvarkė. Ji bus išsiuntinėta Alto nariams.

Nutarta susipažinti su dr. Domo Jasaičio rašomąja brošiūra apie lietuvių tautos naikinimą rusų-bolševikų ir vokiečių — nacių okupacijų metu. Jeigu pasirodys tinkama, bus rūpinamasi išleisti anglų kalba.

Iškelti klausimai dėl Alto statuto pakeitimo, pavesti apsvarstyti statuto komisijai.

Posėdyje dalyvavo: E. Bartkus, T. Blinstrubas, A. Rudis, L. Šimutis, dr. Vl. Šimaitis ir J. Talalas. Pirmininkavo L. Šimutis, sekretoriavo dr. Vl. Šimaitis.

— **Lietuvių R.K. Moterų Sąjungos** Centro Valdyba pranešė, kad į Alto sudėtį sąjungos atstovėmis yra paskirtos: Sophie Diržius (Cicero, Ill.), Genovaitė Kaneb (Worcester, Mass.) Emilija Vilimaitė (Chicago, Ill).

— **Alto metinis suvažiavimas** šaukiams spalio 23-24 Chicagohe, Sherman House, kampas Randolph ir Clark Strs. Visi Alto nariai prašomi suvažiavimui rengtis ir siųsti savo sumanymus Alto Biurui Chicagoje. Suvažiavime dalyviai kelionės išlaidom padengti lėšas turi pasirūpinti iš jų atstovaujamų organizacijų. Negalintieji dėl svarbių priežasčių suvažiavime dalyvauti prašomi pasirūpinti pavaduotojais ir jų pavardes su tinkamais įgaliojimais iš anksto prisiųsti ALT Biurui, 6818 So . Western Ave., Chicago, Illinois 60636. (Alt)

MĖNUO, KURIS PRIKLAUSO BENDRUOMENEI

Drauge rugsėjo 9 ryšium su Bendruomenės pasirinktu rugsėjo mėnesiu Al. B. vedamajame rašo:

"Būtų gera, kad, kaip Altas sukrauna aruodus visų metų veiklai vasario mėnesį, taip LB sukrautų aruodą rugsėjo mėnesį, kad iš jo galima būtų maitinti ištisus metus mūsų mokyklas, chorus, ansamblius" ...

Ta pačia proga rugsėjo 11 to laikraščio bendradarbis A. Rimvydas apskaitė, kiek Amerikoje lietuviai pinigo sudėjo iš viso ir kiek iš to viso yra dėjęs kiekvienas:

SPAUDA

"Skaitant tik penkiolikos pastarųjų metų aukas, Altui sudėta apie pusė milijono dolerių, Šiluvos koplyčiai per tris šimtus tūkstančių, Lietuvių Fondui apie porą šimtų tūkstančių, Vasario 16 gimnazijai per šimtą tūkstančių, Dainavos stovyklai šimtas tūkstančių, nekalbant apie kasmet sudedamus tūkstančius savo parapijų, mokyklų bei kitokiems reikalams. O jei pridėsime J. Kapočiaus leidinius (LE ir kitus), kuriems prenumeratoriai sudėjo netoli, tūr būt, milijono, ir kelis milijonus Lietuvon pasiųstus siuntiniais, tai sumos atrodys nemažos. Bet prileidę, kad per tą kelioliką metų suaukojom penkis milijonus dolerių, ir prileidę tik kuklų šimto tūkstančių lietuvių JAV ir Kanadoje skaičių, gausime, kad per penkiolika metų kiekvienas lietuvis paaukojo po 50 dolerių arba per metus po 3 dolerius ir 30 centų. Dabar viskas atrodo kukliau. Faktiškai žymi dalis aukoja dar mažiau, o yra ir tokių, kurie nieko neaukoja. Tad kitiems tenka dėti po daugiau. Ir jeigu nebūtų, kurie aukoja šimtais ir tūkstančiais, tai mūsų visuomeninis ir kultūrinis lygis būtų daug žemesnis. Ir priešingai: jeigu nebūtų pagailėję šimtinių visi tie, kurie nedavė, bet galėjo duoti, tai visi mūsų fondai ir visos institucijos būtų mažiausiai dvigubai pajėgesni. O mūsų žmonės pinigų jau turi ir savo malonumams jų negaili. Tai rodo kad ir visokios lietuvių kelionės užsienin ... Vidutiniškai kiekvienas keliautojas išleidžia apytikriai apie tūkstantį dolerių, tad per vasarą išleidžiama šimtas tūkstančių ... Spaudoje teisingai buvo rašoma, kad visi tie, kurie asmeniniam malonumui gali išleisti apie tūkstantį, lengvai galėtų dar dešimtį nuošimčių pridėti ir visuomeniniams reikalams. Kai to nedaro, jie pasirodo, kas jie iš tikrųjų yra".

Pasirengimas žygiui į Jungtines Tautas

Worcester, Mass. — Lietuvių organizacijų tarybos susirinkime rugsėjo 12 Maironio parke buvo svarstomas pasirengimas žygiui į Jungtines Tautas. Nutarta organizuoti kuo daugiau vykstančių į New Yorką lapkričio 13, o taip pat telkti lėšas žygio išlaidom padengti. Autobusus vykti į New Yorką sutiko organizuoti Lietuvos vyčių kuopa; vadovas Ed. Danicls. Aukų lapus išdalinti organizacijom ir surinkti apsiėmė skautai, vadovaujant P. Moliui. Ateitininkam pavesta platinti ženklelius, kurių 500 jau gauta. Žygiui į Jungtines Tautas nuoširdžiai pritaria šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. Jutkevičius; jis pažadėjęs pravesti rinkliavą bažnyčioje.

— **Tautos šventės** proga vietos LB apylinkė rugsėjo 12 surengė Maironio parke gegužinę. Apie rugsėjo 8 šventę kalbėjo V. Židžiūnas ir Pr. Pauliukonis. Apylinkės pirmininkas Pr. Stanelis plačiau kalbėjo apie LB reikšmę JAV lietuvių gyvenime. Mat, rugsėjo mėnuo yra paskelbtas Lietuvių Bendruomenės mėnesiu. Meninėje programoje Asta Dabrilaitė paskambino pianu, Ed. Meilus grojo akordeonu, Nijolė Maskoliūnaitė skaitė savo rašinėlį — 'Vergijos pančiuose'.

— **P. Molis** pateikė apyskaitą iš rinkliavos, kuri buvo padaryta paremti birželio 13 žygiui į Washingtoną. Tam reikalui buvo surinkta 385 dol., išleista 233 dol., liko 152 dol.

— **Senatoriam** rašomi laiškai prašant, kad nebūtų tvirtinama JAV-Sovietų Sąjungos konsulatų steigimo sutartis. Šiai akcijai vadovauja Ed. Struckus.

— **Balfo** naują valdybą sudaro pirm. St. Jasutis, vicepirm. O. Tarailienė, sekr. kun. J. Steponaitis, ižd. P. Babickas. Valdyba yra pasiryžusi aukų lapais pravesti vajų iki spalio 15.

P.

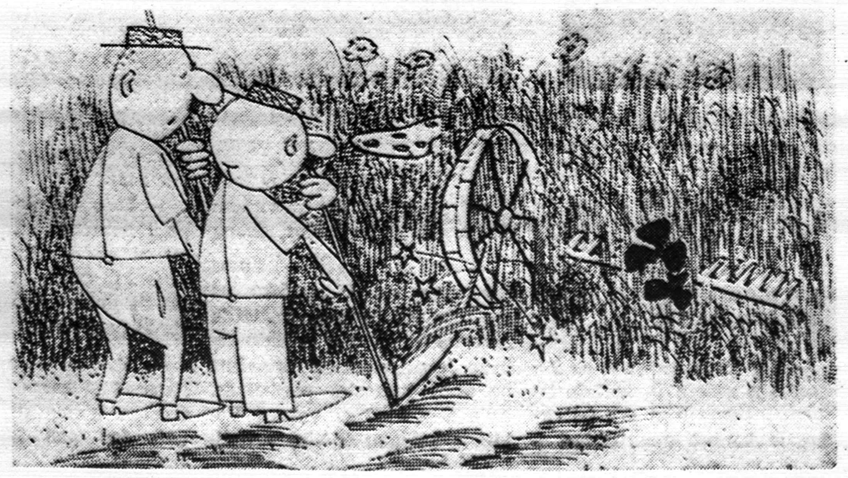

ŠTAI kur mūsų pjaunamoji! (Iš Lietuvoje leidžiamos "šluotos").

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje — **Mūsų įstaiga taip pat** sutvarko **pramogines ir biznio** keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. **Mes parūpiname** vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam **Kelionių biurui į Rytų Europą**

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- Boston 18, Mass., — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ..... AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street .... CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YONKERS, N.Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Matė, girdėjo ir burnoje turėjo

Lietuvių pasakos apie nepaprastas vaišes dažniausiai baigiamos šiais žodžiais: "Ir aš ten buvau, midų alų gėriau, per smakrą varvėjo, bet burnoj neturėjau". Pasakotojas tuo būdu pažymi, kad tokios nepaprastos puotos visai nebuvo ir jis ten su kokia karalaite ar princese už vestuvinio stalo nesėdėjo ir burnoje nė lašelio neturėjo.

Naujos sovietinės pasakos apie "socialistinį rojų Lietuvoje" baigiamos jau kitais žodžiais: "Ir aš ten buvau, daug ką mačiau bei girdėjau ir burnoje turėjau". Vadinasi, čia jau nebe pasaka, o tikras daiktas, kurį galima pamatyti ir sovietinėje spaudoje (pav. Tėvynės Balse): svečiai iš užsienio sėdi su pražiodyta burna, dainas dainuoja ir stiklelius tuština, kad pro smakrą nevarvėtų, bet burnoje turėtų.

Tuo klausimu "Eltos Informacijos" štai ką rašo:

★

"**Sovietinė** Lietuvos valdžia labai kviečia lietuvius iš užsienių ir labai laukė, kad jie atvyktų kartu su ja švęsti pavergimo sukakties. Šūkavimas, kad visi lietuviai pritaria naujam gyvenimui, iš tiesu neapimdavo visko. Gera kalbėti apie tuos lietuvius, kurie gyvena Lietuvoje! Jie priversti pritarti... Tačiau daug lietuvių yra užsieniuose. Kaip jie galvoja, ką jie sako?... Jeigu jie ne taip galvoja, kaip tie valdantieji (-rusai bolševikai) norėtų, ar negalima būtų jų paveikti?..

Pavergimo sukakčiai artėjant ... susenęs generolas Karvelis, kuris oficialiai dabar vadovauja ryšiams su užsieniais palaikyti draugijai... prasitarė: 'jei parvažiuotų tom iškilmių dienom žymesniųjų lietuviškų organizacijų vadovaujantieji asmens, lietuviškų laikraščių redaktoriai, tai mums ir užtektų".

Bet tokių svečių iškilmėm generolas nesulaukė. Nesulaukė pritarimo Lietuvos okupacijai ir pavergimui, nesulaukė iš užsienio žymesniųjų lietuvių savo tautos išdavimo. Net ir "Vienybės" redaktorė S. Narkeliūnaitė nukako į Vilnių tiktai rugsėjo pradžioje, kai iškilmių vainikai jau buvo nudžiūvę.

★

Užsienio lietuvių žiupsnelis iš JAV, Kanados ir Anglijos vis dėlto atsilankė. Kelios dešimtys senukų ir senučių, vadinamo "naftalino", kaip Vilniuje viename privačiame pasikalbėjime buvo prasitarta. Tai vis tie vadinamieji pažangieji, "kurie dabar jau po būrelį kasmet įprato parvažiuoti, per laikraščius pagirti Lietuvos 'pažangą', už dyką pauliavoti ir tuo paerzinti tuos lietuvius, kurie dabar naudojasi tais kolchozinės 'pažangos' vaisiais". Bet iš jų neišgirsi nė vieno žodelio apie rusų okupaciją ir prievartą, baudžiavą kolchozuose ir sovchozuose, žiaurų tikėjimo persekiojimą, rusų kolonistus, lietuviškojo jaunimo trėmimą darbams į Rusijos gilumą. To tai jie negirdėjo... Kodėl?

"Mes nebe kartą esame girdėję, rašo 'Eltos Informacijos, kad tie parvažiuojantieji taip jau šauniai vaišinami, jog šviesios dienos blaivūs žmoneliai ir nepamato... Kiek prablaivėję pamato, tiek ir pagiria".

★

Tėvynės Balse' dar parašyta, kad kai kurie turėjo garbės paspausti ranką Baltušiui. Dirbtinskaitei, Karveliui... Kažin, ar jų rankos buvo švarios, anot Urnežiaus. Be to, Brooklyno 'pažangiesiem' nereikėjo taip toli važiuoti. Baltušiui, Palecko pavaduotojui, galėjo ranką šią vasarą paspausti ir 'Vienybės' redakcijoje.

Laisvės statula ir Amerikos imigracijos muziejus

DR. GEORGE J. SVEJDA

New Yorko uosto angoje, ant Laisvės salos, didingai stovi Laisvės Statula, kuri per eilę metų tapo svarbiausiu Jungtinių Amerikos valstybių paminklu. Ne tik amerikiečiam, bet ir visam pasauliui ji yra simbolis tų idėjų, kuriomis Amerikos Valstybė yra pagrista. Svečiam Statula palieka neišdildomą įspūdį, nes joje jie mato paminklą tarptautiniam susipratimui. Emigrantam Statula reiškia nuoširdų priėmimą į šį kraštą ir naujo gyvenimo pradžią.

Praėjo jau 78 metai nuo to laiko, kai 1880 spalio 28 prezidentas Grover Cleveland oficialiai Laisvės Statulą dedikavo, tačiau jos svarba ne mažėja, bet vis didėja. Ji tapo JAV įkvėpiamąja ir jungiamąja jėga.

Nors tai prancūzų dovana Amerikai, bet jos simbolika peržengė tautines ribas. Jules Jusserand, didysis Prancūzijos ambasadorius JV, tai pabrėžė Pirmojo pasaulinio karo metu pastebėdamas, kad "Statula pastatyta ne vienam žmogui ir ne vienai tautai... kokia didinga ji bebūtų. Statula pastatyta idėjai, kuri yra didesnė už žmogų ar tautą, didingesnė už Prancūziją ir Jungtines Amerikos Valstybes — ji pastatyta Laisvės idėjai".

Nuo pradžios ligi dabarties

Dedikacijos metu Statula dar nebuvo baigta. Ir plati terasa, kuri sudaro pagrindinę pastato dalį, nebuvo baigta, nors Richard M. Hunt, piedestalo architektas, buvo tam paruošęs planus. Nei terasa, nei laiptai, vedą į promenadą ir lygumą aplink senąją tvirtovę nebuvo tada pastatyti, nes trūko lėšų. Tik 1907-08 Karo Departamentas, kuris tuo metu administravo Statulą, gavo kuklias sumas ir padarė parado vietą tarp tvirtovės ir piramidės formos cementinio piedestalo, žeme pripildydamas praėjimo tunelius. Šis priedas nugriautas tik neseniai.

Parkų Departamentas perėmė Statulos administravimą 1933 ir tikėjosi greitai baigti Hunto paruoštą originalų terasos planą. Tačiau tik 1954 Hunto planas buvo baigtas, kai grupė jautrių praeičiai piliečių, Pierre S. DuPont vadovaujami, kreipėsi įAmerikos Vaizdų ir Istorijos Išlaikymo Draugiją su savo planu — pastatyti Statulos papėdėje Amerikos Imigrantų Muziejų, kuris primintų tolimųjų pasaulio kraštų imigrantus, kurie prisidėjo prie valstybės kūrimo. Taip atsirado Amerikos Imigracijos Muziejaus Tautinis Komitetas. Planavimas ir muziejui lėšų telkimas vykdomas vadovaujant Parkų Departamentui ir šiai patriotinei organizacijai. Už kiekvieną dolerį, paaukotą muziejaus statybai, pagal Kongreso patvarkymą, federalinė valdžia duoda tiek pat šiai statybai.

LAISVĖS STATULA. Nuotr. V. Maželio

Imigracijos muziejus

Muziejaus statyba prasidėjo 1961 metų gale ir jau gerokai pasistumėjo. Pastato pagrindas baigtas 1963 metų pabaigoje ir nauji planai tuoj bus baigti, uždengiant terasas panašiu į statulos akmeniu ir išpilant promenada aplink piedestalą. Vidaus darbai iskaitant parodu paruošimą, numatoma užbaigti apie 1967 m.

Muziejus bus istorinė šventovė ir drauge atvaizdavimas visų rasių, spalvų ir tautybių žmonių, kurie dirbo drauge, kurdami šią valstybe nuo pat pradžios... 'E pluribus unum' — vienas iš įrašų, matomų mūsų piniguose, paimtas iš didžiojo JAV anstpaudo, išreiškia tą rolę, kurią Amerikos istorijoje suvaidino įvairių rasių ir įsitikinimų žmonės. Imigracijos į Ameriką istorija yra kartu ir Jungtinių Valstybių istorija... Asmeninė ir dvasinė laisvė buvo tie svarbiausi akstinai, kurie traukė juos į šį kraštą. Daugumas atvyko vengdami politinės ar religinės priespaudos savo krašte. Į ekonomines galimybes buvo žiūroma, kaip į užsiėmimo pasirinkimą ir absoliučią laisvę. Sie pagrindiniai dalykai buvo turima galvoje planuojant muziejų, kad būtų parodyta istorija visų imigrantų, kurie čia atsikėlė ir prisidėjo prie valstybės kūrimo.

Trijų aukštų muziejus apims 50,000 kv. pėdų. Imigracijos istorija bus pristatyta kelių nuolatinių parodų, pavaizduojant įvairius etapus ir laikotarpius. Daugiausia vietos skiriama laikotarpiui tarp Vienos kongreso ir Pirmojo pasaulinio karo pradžios (1815-1914), nes tuo laiku apie 35 milijonai imigravo į šį kraštą. Parodos pabrėš pagrindines imigracijos priežastis, parodys, ką imigrantai atsivežė su savimi, kokius jie turi nuopelnus šiam kraštui. Iš viso bus 39 nuolatinės parados. Imigracijos istorija bus pavaizduota bendroje JAV istorijoje. Ji prasidės indėnais ir baigsis dabartiniais politiniais bėgliais.

Muziejaus apimtis

Ir nuolatinėse ir įvairių progų parodose bus išstatyti tik tie daiktai, kuriuos imigrantai atsivežė su savim. O imigrantai vežėsi su savimi dažniausiai tuos daiktus, kurie jiems buvo brangūs kaip prisiminimas palikto krašto. Stebėdami tuos daiktus, lankytojai pajus imigrantų nuotaikas ir jų prisirišimą iš vienos pusės prie savo tautinės kultūros iš kitos — prie savo naujosios tėvynės.

Didelė istorinė muziejaus apimtis bus matoma keliose nuolatinėse parodose. JAV pradžioje kaip žinome, buvo garsi Jamestowno kolonijoje, kur įsikūrė įvairių įsitikinimų ir tautybių žmonės. Ši istorija bus vaizduojama "Jamestown" parodoje.

Amerikos revoliucijos istorija bus parodyta skyriuje "Tauta gimė" (A Nation is Born). Kai prasidėjo revoliucija, įvairių įsitikinimų ir tautų žmonės kovojo parodydami, kad "valstybė yra ten, kur širdis ir kraujas aukojami". Čia randame nusipelnusių užsieniečių, kurie vardai bus paminėti muziejuje.

Pagrindinis dėmesys bus skiriamas 19 ir 20 šimtmečio imigracijai. Imigrantų neišgąsdino nežmoniškos sąlygos keliaujant laivu, kai kelionės kartais trukdavo apie 3 mėnesius, ir jie būdavo grynai kapitono ir jo jūreivių valioje. Šios kančios istorija bus pavaizduota skyriuje "The Ordeal" (Vargai).

Kiti skyriai pavaizduos škotų išvarymą, Airijos badmetį, revoliucijas, kurios nusiūbavo per visą Europos kontinentą 1848 metais ir pastūmėjo Amerikon tiek daug žmonių, kad net garsus vokiečių poetas Goethe pasakė: "Amerika, du hast es besser". Tuo metu atvykę žmonės buvo intelektualai, menininkai ir ūkininkai, kurie atsivežė meną bei mokslą ir praturtino Amerikos gyvenimą.

Ypatingai naudingi buvo ūkininkai. Europos žemdirbiam žemė visada turėjo beveik religinės svarbos. Žemės trūkumas jų kraštuose skatino patyrusius ūkininkus išdirbti naują žemę iki jos dabartinio derlingumo. Ši istorija bus pavaizduota — "The High Plains" (Lygumos) parodoje.

Kitos parodos pavaizduos imigrantus iš Skandinavijos, iš Vidurinės ir Rytinės Europos, caristinės Rusijos, Viduržemio jūros pakraščių, Ramiojo vandenyno, Tolimųjų Rytų ir t.t.

Toliau seks Ellis salos paroda, kasyklų ir fabrikų imigrantai, imigrantų dalyvavimas Pirmajame pasauliniame kare su žuvusio bataliono priminimu, imigracijos varžymas ir bėgimas nuo totolitarinių režimų.

Amerikos praeities vaizdas

Praeidamas pro šias parodas, lankytojas susidarys Amerikos istorijos vaizdą. Jis matys pradžią, augimą, kovą ir dabartinį vystymąsi. Jis geriau supras tuos motyvus, kurie vertė jo protėvius palikti gimtąją žemę; jis matys kančią ir pavojus vykstant į šį kraštą; pagaliau pamatys, kuo jie prisidėjo prie šios valstybės kūrimo — ne tik savo rankų darbu, bet ypatingai savo idealais ir gyvenimo būdu. Jis didžiuosis tuo palikimu ir taps geresniu Ame-

(nukelta į 4 psl.)

MIESTELIS. KURIS BUVO MANO

NELĖ MAZALAITĖ

Laimėjęs "Aidų" premiją

(15)

Palauk, jis susimąstė: Galiauskas? Ar ne pas jį buvo piemeniu, ir šeimininkas pats išdirbo kailį už graibštymą? Ir išvarė. Tenai jis buvo nugirdęs, kad ir jo motina buvo tarnavus, seniai, paskutiniais metais, prieš jam atsirandant šiame pasauly, taip kalbėjo žmonės; jie net šaipėsi: kažin, ar ne Barkeliai tavo tėviškė.

Tada jis nebuvo sukęs sau galvos dėl tokių kalbų. Ar jam ne vis tiek, kas buvo jo tėvas, jeigu laiku neprisipažino prie savo vaiko. Tačiau dabar, kada jis sulaukė dvidešimt šešerių, jį apėmė apmaudas, ir jis pasakė:

— Nieko nežadu dėl Ronkaičio, bet Gadliausko arkliais galėsit joti per sieną dar šią pat naktį.

Ir jis išsirengė į tą kelionę. Ne namo ėjo, žinoma, tačiau jam vis tiek atrodė, lyg tai ir namo eitų — taip viskas pažįstama iš seniai, iš mažens. Niekur jis nebuvo rodęsis miestelyje, kad paskui nekiltų kalbų. Taigi tiktai šiai nakčiai jis pasinešė į Barkelių pusę ir, perdaves arklius, pats pėsčiomis pasuks į Kretingą, paskui į Klaipėdą.

Temstant jis buvo pradėjęs žygį. Lapkričio mėnesį pašalę buvo, bet be sniego. Geras kelias su vogtais arkliais. Ant tokio patraukto pašalu kėlio beveik nė pėdsako neįsispaudžia, kaip lėkte lėki. Ir į Berkelius jis atėjo uždaržiais; nė šunų nesutiko. Jų ir nebijojo; mokėjo ir prisišnibždėti prie jų ir mėsgalių turėjo kišenėse. Ne, nevengė jokio šuns, jam visada vyko apgauti gyvulius ir žmones (kaip jo vagys sėbrai vadino) dorumu.

Viduje pas Gadliauskus degė šviesa, ir virš stogo dar regėjosi dūmai—virė vakarienė. Žmonės jau buvo vidaje, atlikę visus vakaro žygius. Ir jis galvojo: ką dabar daro vyrai? Ar jie veja virves,stovėdami asloje, prikabinę prie gembių kanapių pluoštus, su matarais delnuose, abiem rankom sukdami atskirai tuo pačiu metu ir sujungdami į vieną? Kaip jis norėjo, nedidelis, dirbti tokius darbus ir jų negavo. Ir dabar pajuto tą patį geisma, užsilikusį iš anų laikų. Jis save subarė ir pasijuokė: tai tiktai todėl, kad pamatė šviesą, dėl to prisiminė vargo dienas. Bet jis nenustojo galvojęs, jog ir po vakarienės vyrai tęs tą darbą, o moterys atsikels iš pasienių ratelius, ir prasidės snauduli kelias bruzgėjimas, ir pradės jos giedoti Karunką ir kitokias giesmes. Juk yra Adventas.

Kas man rūpi, ką jie darys, užpyko jis pats ant savęs, kad nesiliauja mintimis maišytis troboje. Tiktai vienas dalykas čia svarbus, kad be dvyliktos nebus galima prieiti prie arklių. Kad įniks pats stipriausias įmygis, tada pasisuks. Jis stovėjo stoginės tarpduryje, tiek teprasivėręs, kad išsitektų ilisti, ir vis žiūrėjo į trobą. Kas ten dabar piemenauja? — pamanė ir vėl svarstė: — ar gerokai pasenęs Gadliauskas?

Pasens rytoj, pražils ar nupliks, kai išvys tuštumą, kur jo arkliai buvojo. Ir užlauš taip rūsčiai antakius, kaip daro įdūkęs, kaip buvo įsiutęs, kerėpla toks, mušdamas jį, piemenuką, nutvėręs kamaroj, bevagiant iš skrynios audeklo rietimą.

Bet kodėl ūkininkas buvo liūdnas, mušdamas, ir mušė lyg gailėdamasis, kaip buvo regėjęs plakant ir nuosavus vaikus. Taip, gailėdamasis, kad tenka lupti. Gal jis ir mušė savo sūnų, mane dar geriau, jeigu jis mano tėvas, rytoj bus man linksma; tiktai apmaudu, kad negali pasigirti: čia mano galvos sumanymas, mano rankų darbas.

Ką jie veikia troboje? Vėl galvoja jis ta mintimi nenusikratydamas. Taip ir velka kas už kojų — eiti, atsidaryti duris į vidų, į šilumą ir šviesą, prisėsti prie stalo; gal dar nebaigė valgyti, tai ir jam liko. Kaip užaugo Stasiukas ir Teresė — juk jie taip nedaug skiriasi amžiumi, — bet ji jau bus nuleista kur į marčias. Ir staiga jam taip nyku pasidaro, kad štai žmogus stovi ant savų padų ir negali pajudėti. Tada uždarė stoginės duris, užlipo ant šiaudų, apsikasė jais. Dar pamanė: reikėjo eiti į kitą stoginę, kur sukrautas šienas, tiktai ana yra daug toliau nuo tvartų.

Buvo šalta, o gal per daug buvo įsigalvojęs apie viralą ir krosnį ar per plonai apsivilkęs, tyčia, kad būtų laisviau grobti ir bėgti prireikus — stoginė atrodė kiaura, kaip kretilas. Jis žinojo, kad šienos suleistos glaudžiai, nebuvo plyšių, bet pūtė šį vakarą šiaurys, ir pūtė iš peties. Jau lauke skubiai žingsniuojant reikėjo taikstytis, kad neprigertum nuo staigių gūsių, o čia buvo užlenktas vietose ir po truputį, bet nenustojant vėsa sunkėsi į kaulus.

Jis įsirausė dar giliau, išsitraukė duonos, kurią laikė arkliams gundyti, ir pradėjo kramsnoti, tačiau ji buvo per sausa, lyg vėjo išgairinta, nes jis vėl galvojo ir galvojo apie vakarienės sriubą. Gal jie virė konkolyne? Ar kruopynę? O gal kartais tarkuotus? Jis apsilaižė ir paskui mėgino nuspiauti tas mintis. Bet ir tai nevyko, nes jis visas buvo apsemtas šiaudais. Pamažu pradėjo siausti snaudulys; jis bijojo, kad nepramigtų laiko — dabar galėjo būti dešimta, spėjo; reikėjo saugotis. Tačiau ir nepajuto, kad visiškai užmigo.

Iki buvo pažadintas.

— Kelkis, — sako į pat ausį, net sukuteno, ir jis išsigando, atsiminęs, kur yra, kur užmigo ir kad niekas neturėjo žadinti. Bet vėl girdi:

— Kelkis, laikas.

Jis pagulėjo truputį nesijudindamas ir neramus: jeigu taip arti kas kalba, tai turės ir sujudėti ir pasirodyti. Bet niekas nesukrutėjo; niekas nenusvėrė savimi šiaudų šalia jo. Tada išsiblandė ir suprato, kad nieko ir nėra. Tai tiktai jam pasirodė, kad kalba. Tai vėjas buvo dar labiau sustiprėjęs ir dabar rovė iš vietų sienų rąstus. Tai vėjas smigo kiaurai per šiaudus ir lyg vamzdžiu dūmė jam į ausį. Jis vos garsiai nesusijuokė, taip jam palengvėjo, ėmus protingai galvoti. Tačiau, tur būt, prie pat kitos ausies buvo kitas šiaudas, ir iš tenai kalbėjo:

— Gulėk, vaikeli, nesikelk. — Jis krūptelėjo. Ne, ne todėl, kad vėl pasirodė, lyg kalba. Bet balsas buvo visiškai kitoks, ir niekas per visą jo amžių nebuvo taręs jam taip, kaip dabar girdėjo: — Vaikeli! Gulėk, tiktai įsirausk dar labiau, kad nesušaltum.

Koks čia velnias, — mano jis, — ar sapnuoju? Jis nutvėrė savo nosies galą ir skaudžiai suspaudė. Žinojo, kad nemiega, bet vis tiek girdėjo: į vieną ausį šnypštė ir pūtė: Kelk, kelk, laikas pradėti, o į antrąją labai tyliai ir maloniai prašė: — Gulėk!

— Žicplas, — šaukė vienas šiaudas, — išauš, ateis paimti kraiko ir atras tave. Manai, kad ant šakių į trobą tokius svečius neša? Aptvaruose laukia tavo sėbrai, negaišk, paskui galėsi gulėti Klaipėdoje, minkštoje lovoje, ir įsigėręs.

— Koks tavo apdaras, vaikeli, — šlama į kitą ausį, — ar negirdi, kaip plėšosi vėjas, jis per arklio odą perkirstų, ne tik per tavo... surirgsi, ir numirti gali. Kas iš to vogto pinigo tau, kad jis atneš galą, ir vėl aš tavęs nematysiu nė po mirties.

Jis atsisėdo. Jis norėjo išlįsti iš savo gulyklos. Jam atrodė, kad dūsta, ir dabar šiaudai laikė jį taip stipriai apėmę ir visi atsukę savo vamzdžius į jį, tarsi šautuvus, ir dabar jau ne iš vieno, iš daugelio šaukė:

— Kelk, pora žingsnių iki arklių, pats tikrasis laikas, visi miega, o per tokį vėją net žvengimo neužgirs.

Ir vienas šiaudas šnibždėjo prie pat jo lūpų. Ir tamsoje jis galėjo regėti, kad šiaudas buvo gyvas, tarytum žaliavo dirvoje:

— Kiek aš temačiau tave, ir tai per ašaras. Tu nepyk, mano vaike, kad taip buvo minkšta žmogaus širdis, o jaunos, o vargšės mergaitės — dar minkštesnė, o meilus žodis — toks stiprus. Niekuomet nekalbėk neteisiai meilių žodžių, geriau barnis, tikėk, geriau rūstūs atsikritimai. Kokie jie kartūs paskui, tie meilieji, kokie sūrūs, vaikeli, niekuomet nedaryk, kad kas taip verktų, kaip aš verkiau. Bet aš išbuvau gera, aš nepaliečiau tavęs kitaip, kaip tiktai mylėdama, aš nesigėdijau tavęs, bet už save jutau gėdą prieš Dievą ir tave. O nenujautė širdelė mano, kad vėliau vis tiek teks gėdytis už tave ir kapeliuose rausti už sūnų. Tik aš negalėjau tavęs pagauti už rankos, negalėjau sulaikyti nuo nedorų darbų, kad ir raudojau ir šaukiau. Nekelk nors dabar, vaikeli, neimk tu savo tėvo arklių, neimk mano gėdos kraičio!

(Bus daugiau)

LITUANISTINĖ ENCIKLOPEDIJA ANGLŲ KALBA

Nepriklausomoje Lietuvoje pradėtą leisti Lietuviškąją Enciklopediją sutrukdė rusų okupacija, sustabdžiusi jos leidimą 1944 metais. Nutrauktą leidimą iš naujo pradėjo ir tebetęsia lietuviai išeiviai svetur.

Naujai Lietuvių Enciklopedijos leidimas buvo pradėtas be jokio kapitalo ir grynai vieno žmogaus asmenine atsakomybe, be jokių mecenatų paramos. Buvo balsų reiškusių nepasitikėjimą ir kėlusių abejonių. Nepaisant visų sunkumų, daugelis tautiečių LE prenumeruodami atėjo talkon. Tos prenumeratos ir įgalino darbą tęsti. Su sidarė savotiškas fondas: išleisto tomo pajamos įgalindavo leisti kitą tomą.

Giliausia pagarba ir nuoširdžiausiu dėkingumu galiu pranešti, kad LE leidimą užbaigsime XXV-ju tomu. Taigi pilnas leidinys sudarys 35 tomus. Į paskutinįjį (XXXV) tomą bus sudėti ir papildymai bei patikslinimai; jį išleisime 1966 m.

LE daugiau ar mažiau yra skirta saviesiems — lietuviam, nors, tiesa, LE turi ir kelios dešimtys svetimųjų bibliotekų bei asmenų JAV ir kitur.

Tiek anksčiau, tiek dabar apie Lietuvą vakarų kalbom veikalų beveik nėra. Dėl to ir svetimųjų šaltiniuose pilna netikslumų ir net netiesos, žalingos Lietuvai. Todėl yra gyvas reikalas mums patiems parūpinti veikalų apie Lietuvą ir svetimomis kalbomis. Taip pat jau ir lietuvių tarpe yra gana daug, kurie, svetur gimę ir augę, nebemoka savo tėvų kalbos, o apie Lietuvą ieško žinių: ne tik šiaip sauką nors apie tėvų gimtąjį kraštą sužinoti, bet ir mokslo darbams. Taigi ir daliai lietuvių jau reikia veikalų apie Lietuvą jiems suprantama kalba. Be to, neretai į leidyklą (žinome, kad ir į kitas įstaigas) kreipiasi svetimieji, ieškodami prieinamų jiems suprantama kalba šaltinių apie Lietuvą aplamai.

J. KAPOČIUS, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas.

Yra kilusi mintis išleisti lituanistinę (Lietuvos kraštas ir istorija, žmonės ir kt.) enciklopediją **anglų kalba.** Manome, kad tokiu leidiniu būtų užpildyta ne tik esanti spraga, bet kartu atitaisytos neteisingos žitai ir dėl to, kad okupantai rusai taip pat jau imasi teikti savo "informacijas" apie Lietuvą ir Vakarų kalbomis.

Ši mintis buvo ilgai brandinta, aiškintasi, tartasi. O kai ji buvo jau kiek plačiau žinoma, ir mūsų spauda palankiai atsiliepė, skatindama tokį leidinį būtinai leisti. Vėliau tam pritarė ir į rezoliucijas įrašė Kultūros Kongresas (Chicagoje), Lietuvos Vyčių Seimas (Bostone), Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas (New Yorke).

Toks spontaniškas pritarimas rodo, kad šitokia enciklopedija yra tikrai reikalinga. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, sulaukusi plataus pritarimo, pasiryžo lituanistinę enciklopediją anglų kalba leisti. Bet ir vėl, kaip ir anksčiau LE sumanius leisti, susiduriame su sunkumu, iš kur imti lėšų. Todėl ir vėl visos viltys nukrypsta į savuosius, vėl į lietuvius, tikintis talkos ir paramos ją užsisakant.

Talkos bei paramos tiek daug, kiek daug ir kaip nuoširdžios buvo sulaukta leidžiant LE.

Į svetimuosius (asmenis bei bibliotekas) galėsime kreiptis tik I-jį tomą išleidę, nes prospektą leidžiant jau reikės duoti puslapių teksto ištraukų ir iliustracijų. Taigi visos mūsų viltys — platus visų pritarimas, todėl šį svarbų reikalą atiduodame į kitų rankas, tikėdamiesi sulaukti vėl pritarimo ir prenumeratų. Kaip LE, taip ir lituanistinės enciklopedijos anglų kalba išleidimas priklausys tiktai nuo nuoširdaus atsiliepimo. mo.

Ne vien tik lietuviai pritaria šiam sumanymui. Pritaria bei skatina ir svetimieji. Š. m. birželio mėn. yra gautas popiežiaus Pauliaus VI laiškas, kuriame tarp kitko rašoma: "Kristaus Vietininkas už parodytą palankumą labai dėkodamas, dėl šio darbo jus labai sveikina ir karštai linki, kad, dieviškajai malonei padedant, jūsų bendros pastangos laimingai privestų prie artimos ir troškamos darbo užbaigos ir kad įvyktų jūsų pasiryžimas išleisti tą pačią Enciklopediją ir anglų kalba. Jo Šventenybė, melsdamas visagalio Dievo veiksmingiausios pagalbos ir šviesos, tau ir visiems, kurie rūpinasi šio veikalo leidimu, būtent: leidėjui, redaktoriams ir bendradarbiams mieliausiai teikia prašytąjį Apaštališkąjį palaiminimą".

Dažnai girdime, kad esama nuovargio paremti vieno ar kito leidinio-knygos išleidimą, prisidedant darbu ar pinigu prie to ar kito lietuvių kultūrai, lietuvių tautai bei valstybei naudingo ir reikalingo darbo. Tačiau be pastangų nieko nepasiekiama. Ar nekėlė nuovargio ir Aušros, Varpo, Tėvynės Sargo leidimas? Niekam nepriekaištaujame, bet nemanom, kad bent vienas iš mūsų, gyvenąs Vakarų laisvajame pasaulyje, išdrįstų pasiskųsti savo nuovargiu ar nepritekliu savo artimajam, pasilikusiam krašte ar ištremtam kančiai.

Darbą norime pradėti 1966m. pradžioje ir I-jį tomą galėtume jau išleisti 1967 m. Viso būtų 6 tomai. Kiekvienas tomas bus 608-640 psl., labai gero popieriaus, kietais viršeliais gražiai įrištas. Visų tomų kaina būtų 90 dol. Juos manome išleisti per 5 metus.

Pranešdami šį mūsų sumanymą, labai nuoširdžiai prašom talkos ir paramos prenumerata. Susiradus reikiamam skaičiui prenumeratorių, dar šiemet atskiru laišku pranešime apie jos leidimą.

Lietuvių Enciklopedijos Leidykla

APIE M. K. ČIURLIONĮ LIETUVOJE

M. K. Čiurlionis sudarė daug rūpesčio komunistam, kurie pripažįsta ir propaguoja socialistinį realizmą mene. Čiurlionis ištisai nei socialistas, nei realistas. Tad suprantama, kodėl okupacijos pradžioje buvo tyliama apie Čiurlionį. Bet Čiurlionis buvo didelis kūrėjas, pagarsėjęs ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Tad reikėjo rasti būdus jį pateisinti ir sugrąžinti.

Griuvus Stalino kultui, grąžintas ir Čiurlionis. Tada pasirodė ir knygų apie jį. Išleista jo laiškai, jo spalvotų reprodukcijų aplankas. Druskininkuose, jo gyventame name įkurtas muziejus, skirtas Čiurlioniui dailininkui. Kitame atstatytame Čiurlionio šeimos name rengiamas muziejus, kuris vaizduos Čiurlionį muziką. Šiemet išleista V. Landsbergio "Pavasario sonata", 351 puslapio knyga. Joje nagrinėjama spalvų ir garsų harmonija, fantastikos bei romantikos elementai, poezijos, pasakos ir muzikos ryšį Čiurlionio tapyboje.

M. K. ČIURLIONIS

"Literatūra ir menas" rugsėjo 11 dienos numeryje atspausdino, ką rašė prancūzų žurnalas apie M. K. Čiurlionį. Iš XX-e Siecle' paimtas straipsnelis, kurį parašė H. Berlevis.

Jispasakoja, kaip Čiurlionis pirmą kartą atėjo į Varšuvos meno akademiją, nešdamasis savo fantastinių piešinių pluoštą. Piešiniai padarę didelį įspūdį ne tik mokiniams, bet ir profesoriams. Taip pat prisimena, kad Čiurlionis vadinamas pirmuoju abstraktinio meno dailininku. Tai esanti nesąmosamonė, nes Čiurlionis netapęs abstrakčių paveikslų. Jis esąs gimininga žymiausiems surrealizmo atstovams. Čiurlionio paveiksluose vyraujančios pastangos sudaiktinti svajonių pasaulį.

Šiemet rugsėjo 22 (senuoju stiliumi — rugsėjo 10) sueina 90 metų nuo M. K. Čiurlionio gimimo. Jis gimė 1875 Varėno(p.)

LITUANISTIKOS INSTITUTAS

Metraštis. Jau keli mėnesiai, kaip rankraščiai "Lituanistikos Darbų" I tomui yra nusiųsti M. Morkūno spaustuvei Chiragoje, kuri pasižadėjo leidinį atspausdinti iki šių metų pabaigos. Bus pranešta vėliau, kur ir kaip bus galima metraštį įsigyti.

Tiktai 14 narių atliko Instituto statuto 12e str. uždėtą pareigą — kas treji metai duoti savo spausdintų darbų bibliografiją. Todėl šiame metraščio tome tokios bibliografijos nebus.

Lietuvių literatūros skyriaus vedėju to skyriaus taryba išrinko Kostą Ostrauską (1965.IV. 23.).

— Lietuvos istorijos skyriaus vedėjui Juozui Jakštui atsistatydinus, Instituto Prezidiumas 1965.IV.27 to skyriaus vedėjo pareigas laikinai pavedė eiti Jonui Puzinui

Instituto Iždo Tarybos vicepirm. Kazys Drangelis, šias pareigas ėjęs nuo 1965.II.19, mirė rugpiūčio 24, Chicagoje. Dabar Iždo Tarybą sudaro: Adolfas Baliūnas — pirm., Jonas Dainauskas — vicepirm., Kleopas Girdvilas — sekr. ir Kazys Juknis — iždi. Visi gyvena Chicagoje..

(Iš LI aplinkraščio)

Nauji žurnalai

METMENYS, Nr. 9. Numeris skirtas Algimantui Mackui prisiminti. Rašo J. Blekaitis — Ne poetui, K. Bradūnas —Neatsakyta, A. Mackus — Laisvės siekimai ir žemės trupiniai, A. Landsbergis — laiko linijos A. Mackaus poezijoje, V. Bogutaitė — Dainuok, broli, savo likimą; V. Trumpa — Simanas Daukanttas — naujosios Lietuvos pradininkas, R. Šilbajoris — Sopulio užkeikta mislė — Jono Aisčio poezija. Nepriklausomoji Lietuva šiandieniniu įvertinimu, A. Škėma — Prieangyje, M. Katiliškis — Gruodis ir pavasario pirmoji; laisvieji ir pavergtieji, kultūriniai rūpesčiai, lietuviškoji visuomenė. Redaguoja dr. Vytautas Kavolis, leidžia Metmenų bendrovė.

KARYS, Nr. 7, rugsėjo mėnuo. Redaguoja Zigmas Raulinaitis. Leidžia L.V.S. Ramovė New Yorko skyrius.

EGLUTĖ, rugsėjo nr. Redaguoja ir administruoja Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys.

Laisvės statula

(atkelta iš 3 psl.)

rikos piliečiu; turtingesnis bus savo patirtimi, didžiuodamasis savo protėviais. Jis atstovaus tam idealiam amerikiečiui, apie kurį garsusis imigrantas Carl Schurz seniai sakė: "Amerikiečių tauta išaugo ne iš vienos šeimos, ne iš vienos giminės ir ne iš vienos tautos, bet įjungė visus gaivališkuosius elementus, aptinkamus visose civilizuotose tautose".

—●—

Redakcijos prierašas

Nors buvo kreiptasi į lietuvius per spaudą ir laiškais, prašant muziejui eksponatų, bet tegauta keletas. Jei kas turi kokį nors vertingą daiktą, kurį galėtų paaukoti, prašoma pranešti Dr. George J. Svejda, Principal Historian, National Park Service, U.S. Department of the Interior, 28 East 20th St., New York, N.Y., 10003.

Taip pat dar reikėtų ir lėšų muziejui įrengti. Kas norėtų paremti, prašoma aukas siųsti adresu: Mr. Alexander Hamilton, Secretary Treasurer, American Museum of Immigration, 15 Pine Street, New York, N. Y. 10005.

NAUJOS KNYGOS

R. Spalio feljetonai

TARP DANGAUS IR ŽEMĖS

Nidos klubo tai jau leidinys Nr. 54, rašytojo R. Spalio septinta knyga, jo feljetonų antra knyga. Pastarojoj yra 17 feljetonų, tarp kurių geriausią įspūdį daro Išvažiuojančio (iš Anglijos į Ameriką) rūpesčiai, Puciata (kuris ragina visus atgailoti ir vienybės laikytis), Vedybos, Paskaita, Inteligentas, Kritika, Pasikalbėjimas . . .

Feljetonas yra tarpinis žanras tarp publicistikos ir dailiosios literatūros. Publicistikai artimas savo aktualiom visuomeninėm temom, kurios įvelkamos į vaizdines formas — satyrą, humorą, parodiją — o tai jau ir yra literatūros sritis.

R. Spalio feljetonų temos daugelis susiję su vietiniu lietuvių gyvenimu Anglijoje — su jų namais, sąjunga. Pro tas vietinio gyvenimo skeveldras betgi reiškiasi dvasia, būdinga naujosios ateivijos gyvenimui ir kitose vietovėse. Dažnai feljetonistai duria pirštu į nugėrimus ir nusigerimus. Spalis tai temai atiduoda gausiai duoklę, bet ja viena nesitenkina. Jo feljetonuose kyla dar šios naujienos ir įdomesnės temos: naujo ateivio prisitaikymas prie vietos civilizacinės pažangos, mišrios vedybos, kultūrinės veiklos pobūvis, veikla dėl Lietuvos laisvės, tautinės ambicijos reiškiniai.

Šiom publicistinėm temom duodamas vaizdines formas, R. Spalis ima kurti tipus. Tarp jų įdomiausias "Inteligento" buvęs teisėjas, kuris po ilgo laiko pasiskelbia visuomenei, kad jis nesąs buvęs teisėjas, apie savo praeitį melavęs ir nuo šiol pasitraukiąs iš inteligentų luomo. Kodėl tokis perversmas? Nes jis uždirbdavo fabrike tik penketą svarų, o kiti jo draugai, pripratę prie fizinio darbo, uždirbdavo iki keturiolikos svarų. Tačiau į jį visi kreipdavosi aukų pirmiausia — juk jis inteligentas; jis turi visiems duoti gerą patrioto pavyzdį. Ir jis duodavo visiem— laikraščiam, knygom, namam, enciklopedijai. Po paskutinio davimo jis turėjo smarkiau fabrike dirbti, nes pinigo pritrūko. Bet persidirbęs susirgo, kai pasveiko, tada ir pasiskelbė, kad jis išsibraukia iš inteligentų luomo . . . Tema ir nauja, ir taikli, ir vaizdžiai parodyta.

R. Spalis iš esmės yra pasakotojas, ne vaizduotojas. Ši jo talento žymė padeda jam išvengti daugžodžiavimo, įgalina pinti įvykius. Juos pina sumaniai, surasdamas komiškų situacijų, parodijuojančių dialogų. Vienas tos rūšies pavyzdys:

"Puciatoje" po to vardo herojaus prakalbos, kviečiančios į vienybę ir vienas kitam skriaudų dovanojimą, visi klausytojai ima atgailoti ir vienas kitą atsiprašinėti:

"Žiūriu — ir Dana ir Veronika apsikabinusios nuoširdžiai glamonėjasi.

— Nujojai man Juozą, kad iš pragaro neišlįstum, tačiau dovanoju, apsigalvojau. Tegu jį šunys. Jis glušas pirmos rūšies, jei prasidėjo su tokia. Žvilgterėk į veidrodį, arkliai baidosi, ragana tu . . . (62 p.).

R. SPALIS

Arba iš "Pasikalbėjimo", kuriame autorius kaip korespondentas klausinėja savo buvusį draugą Justą (Paleckį):

— Kokia tavo nuomonė, Justai , dėl tremtinių?

— Puikiausia, tegu jie laikosi sveiki.

Prisipažįstu, sumišau, nesitikėjau tokio atsakymo, tad kitaip mėginu, bet ar nesudaro, sakau, tau jie rūpesčio, sakyk atvirai?

— Atvirai kalbant, tik viena kategorija kelia nerimo.

— Kokia kategorija, kas tokie?

— Mirusieji.

— Ką tu ten svaičioji! — Aš rimtai klausiu.

— Aš rimtai ir atsakau. Jūs juos kartais ir pagiriat ir buvusius nuopelnus įžiūrit.

— O mūsų gyvieji?

— Ilgiausias amžius jiems. Gyvuosius jūs patys taip sudorojat, kad ir mums darbo nelieka . . . (118 p.)

Paradoksais įdomus pasikalbėjimas ir su Churchilliu . .

Lietuvių raštijoje feljetonas mažai kultyvuojamas. Tad R. Spalio feljetonus teigiamai priimi ir daugelį skaitai su pasitenkinimu. J.B.

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ

Vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

ATLANTO RAJ. SKAUTŲ STOVYKLA

Prieš pat mokslo metų pradžią pasibaigusioje Vilniaus stovykloje, Worcester, Mass., stovyklavo 176 skautai ir skautės, gi daugiausia laimėjusių buvo iš New Yorko. Skautų pastovyklėje Lapinų skiltis su skiltininku sl. Algirdu Šimukoniu nunešė pirmąją vietą (už tvarką, užsiėmimus, įrengimus, pasirodymus prie laužo). Vilkiukai vėl gavo pirmąją vietą kelintą kartą iš eilės. Nors dėl lietuvių dienos pasaulinėj parodoje daug kas negalėjo stovykloje dalyvauti, vis dėlto iš New Yorko stovyklavo 30 skautų, skaučių, vilkiukų ir paukštyčių. Iš kitų vietovių: Worcesterio 62, Hartfordo 24, Bostono 23, Elizabetho 17. Iš Waterburio, Manchesterio, Brocktono ir New Haveno mažiau. Stovyklauta nuo rugpiūčio 29 ligi rugsėjo 5.

Vilkiukai (33) su vadovais gyveno mediniuose namukuose pušyne. Jų programą sudarė dainos, įvairūs darbeliai, žaidimai. Paukštytės (25) stovyklavo nameliuose netoli pagrindinės stovyklos aikštės. Čia buvo įrengti 3 vėliavų stiebai, altorius su medyje išdegintu Aušros Vartų paveikslu. Trijų Kryžių kalnas ir didelis signalizuotės bokštas. Visi stovyklautojai valgė bendroje virtuvėje, išskyrus vieną dieną, kada kepėsi žarijose ar ant iešmo mėsą, kukurūzus, duoną, bulves ir svogūnus.

Stovykloje ėjęs laikraštėlis 'Gedimino Aidas' per devynis nr. pasiekė net 36 psl. su iliustructu viršeliu. Atspausdinti stovyklos nuotykiai, išmoktinos dainos ir straipsneliai apie stovyklos pavadinimą—Vilnių.

Viduryje savaitės įvyko tautinė-religinė susikaupimo diena. Į talką atvyko Nekalto Prasidėjimo seserų kapelionas kun. V. Zakaras ir seselės (Ses. Kordija, Dominika ir Jurgita) pravesti pašnekesių. Diena baigėsi vakarinėmis mišiomis ir laisvės kovotojų laužu su dainomis ir tautiniais šokiais. Kasdien stovykloje mišias lietuviškai aukojo T. Stasys Kulbis, S.J., o savaitės antrajai daliai dar atvyko kun. J. Pakalniškis, brolijos dvasios vadas.

Naujų dainų pamokė ir gražiai laužus pravedė vyr. skautė Jūratė Vėblaitytė su ps. R. Jakubausku, vilkiukų vadovu. Vienas vakaras buvo skirtas žaidimams, dainom ir tautiniam šokiam.

Stovyklai vadovavo s. Petras Molis, skautėm — ps. R. Lora, paukštytėm — s. B. Šimanskienė. Programos vedėjai — ps. R. Molienė ir ps. A. Saulaitis, S.J.

Stovyklai baigiantis atsilankė daug svečių — tėvų ir skautų vadovų, kurie buvo nustebinti smagia stovyklos dvasia, nes pirmosios keturios stovyklos dienos buvo lietingos ir šaltos, net ligi 32 laipsnių F. naktį.

Kalbama, kad sekančiais metais stovykla bus kiek anksčiau, rugpiūčio pradžioje, ir kad stovyklaus dvi savaites.

S. Sk.

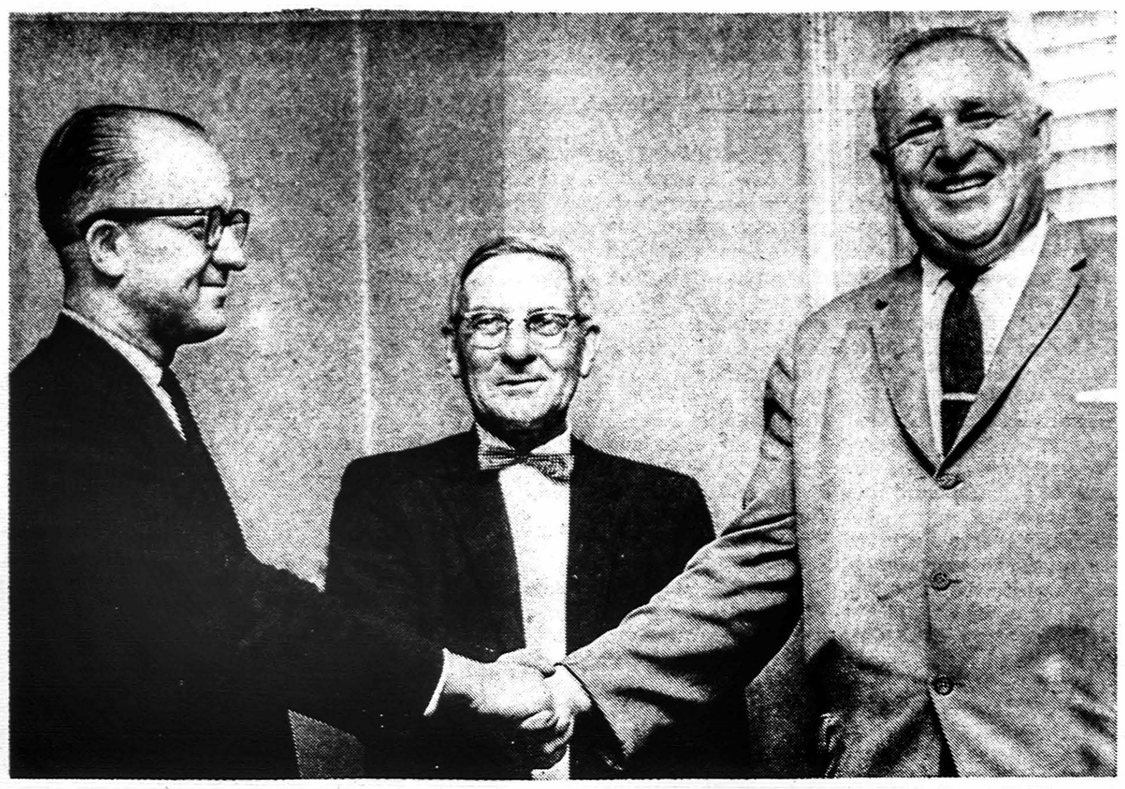

JUOZAS RAITKEVIČIUS (Joseph C. Raytkewich) rugsėjo 1 išrinktas Naugatuck, Conn., miesto majoru. Miestelis turi 30,000 gyventojų. Iš k. į d. L. Valiukas, J. Raitkevičius, dr. P. Vileišis.

KOKIE MES PATYS, TOKIA IR BENDRUOMENĖ

Bendruomenės mėnesio proga

Bičiulis, bendradarbiaująs spaudoje, parodė gautą raštą iš JAV Lietuvių Bendruomenės Centro Valdybos. Raštu Centro Valdyba prašo spaudoje kelti ir ryškinti bendruomeninę idėją. LB reikšmę tautinės gyvybės išlaikymui, jos organų vykdomus uždavinius ir p. Prašo "reikšti savo mintis ir sugestijas, kokios priemonės naudotinos organizuotai LB sustiprinti bei pasisakyti dėl jos organų veiklos".

Gražu, kad prašymas savos bendruomenės reikalus kelti ir diskutuoti spaudoje kartu sujungtas su pilna laisve išreikšti savas mintis ir sugestijas.

Kiekvienas priklauso bendruomenei

Reikia pripažinti, kad iki šiol bendruomenės idėja nepilnai prigijo Amerikos lietuvių širdyse, nevisai suprasta, ir prisipažinti, kad dalis naujųjų ateivių dažnai kažkaip atatupsti traukiasi nuo LB. Jei šiame krašte gimusiems ir seniau atvykusiems bendruomenės idėja sunkiau suprantama, tai naujųjų ateivių dalies šaltas laikymasis rodo nenorą prisidėti prie lietuvybės išlaikymo darbų.

Bendruomenė esame mes patys. Kiekvienas yra jos narys. Turėtume tai jausti ir LB paremti atsilankymu į apylinkės susirinkimus, mokėjimu solidarumo įnašo ir k. Koki būsime mes, tokia bus ir mūsų bendruomenė.

Ar atlieka savo paskirtį?

Dažnai keliamas klausimas, ar bendruomenės valdybos ir kitos institucijos atlieka savo paskirtį lietuvybės išlaikymo darbe? Ar jų veikla pakankamai intensyvi, judanti ir verčianti kitus judėti?

Tai klausimai, kurie sprendžiami pagal vietos sąlygas. Vienoje apylinkėje valdyba yra pagrindiniu lietuviškos veilos varikliu, kitoje ji tėra tik viena organizacija didžiulėje mūsų organizacijų masėje. Apylinkės veikla priklauso nuo apylinkių valdybų iniciatyvos ir bendruomenės tikros veiklos supratimo. Panašiai ir su apygardų valdyboms.

Taip pat nevisų apylinkių valdybų veikla patenkinama. Tai pripažinkime ir tikėkime, kad žieminis sezonas, pradėtas LB mėnesiu, išjudins ir apylinkių valdybų veiklą. Ką ne ką, bet susirinkimų apylinkėse turėtų būti daugiau; neužtenka tik metinio valdybai rinkti. Ir pačiom valdybom reikia didesnio įsipareigojimo atlikti savo pareigas.

Visuomeninėje veikloje pinigai taip pat yra svarbus veiksnys. Bendruomenė pinigų gauna mažiausia. Solidarumo įnašai yra labai maži. Tačiau reikalavimus LB valdyboms dažnai statome daug didesnius nei kitom centrinėm organizacijom, kuriom žymiai daugiau skiriam lėšų.

Reikia stebėtis bendruomeninkų sugebėjimu su tokiomis mažomis sumomis išsiversti ir atlikti tuos darbus, kurie dabar yra atliekami. Šį mėnesį JAV LB prašo aukos lietuvybės išlaikymui. Nejaugi neatsiliepsime į šį prašymą? Nejaugi pagailėsime vieno, dviejų ar daugiau dolerių tam svarbiam darbui paremti?

Finansinio vajaus pasisekimui užtikrinti turi daugiau iniciatyvos parodyti ir apylinkių bei apygardų valdybos, nes nuo jų įdėto darbo, didele dalimi, priklausys ir vajaus pasisekimas.

V. J.

PRADEDAM JUDĖTI

New Haven, Conn. — Rugsėjo 14 vakare L.K.M. 33 kp. susirinko parapijos salėn. Malonu ,ad šiokiadienio vakare susirinko didelis skaičius narių. Pasimelsta už narės Tamulienės mirusį sūnų Jurgį. Toliau svarstyta dešrų ir pyragų pardavimas rugsėjo 26 vieton anksčiau numatyto margumynų vakaro. Ir čia, mūsų darbščios narės nepabijojo darbo ir energingai pritarė. Viskuo rūpintis ir organizuoti išrinktas komitetas iš A. Plečkaitienės, M. Merkevičienės, N. Naikienės ir T. Strimaitienės. Joms talkininkauti pasižadėjo visos susirinkime dalyvavusios. Pyragus kepa kiekviena. Pardavinėjimas pradedamas po pirmų mišių ir baigsis po paskutinių.

Antroj dalyj p. M. Jokubaitytė padarė vaizdų ir domų pranešimą iš Moterų Sąjungos seimo Detroite. Narės dėkingumą už vargų rūpestį ir atstovavimą kuopai išreiškė nedidele dovanėle, gi pirmininkė visas pavaišino iš seimo atvežtais saldainiais, atseit, grįžo su lauktuvėmis.

Susirinkimą baigėme malda, tikėdamos, kad Dievulis ir šiais metais laimins mūsų darbus.

J. Bernotas **A.**

PUIKI "TĖVYNĖS GARSŲ" GEGUŽINĖ

Hartford, Conn. — Rugsėjo 12 lietuvių darže (Lighthouse Grove Park) Tėvynės Garsų radijo valandos valdyba surengė jau antrą šią vasarą gegužinę. Vieta labai graži: prie Connecticuto upės, apaugusi medžiais ir krūmais; kai kurie ir dabar dar žydi. Po gaisro pastatyta graži pastogė bufetui ir pasišokti. Virtuvė yra atskirai — išliko nesudegusi. Žmonių šį kartą prisirinko gana daug. Jei nebūtų buvęs šaltas oras ir pranašavimai lietaus, būtų buvę dar daugiau. Visi gražiai pasilinksmino, pasišoko ir pasivaišino. Žmonės dėkingi radijo valandos valdybai ir vedėjui Alg. Dragunevičiui.

ANSONIJOS PARAPIJOS SUKAKTIS

Ansonia, Conn. Rugsėjo 12 Ansonijos lietuvių šv. Antano parapija atšventė 50 metų sukaktį. Buvo iškilmingos padėkos mišios ir banketas. Mišias aukojo dabartinis parapimos klebonas kun. Vilčiauskas, pamokslą pasakė Tėv. Klementas Kaslinskas, C.P., kilęs iš šios parapijos. Asistoje buvo kun. B. Gauronskas, buvęs ilgametis Ansonijos klebonas, dabar klebonaująs šv. Andriejaus parapijoje New Britain, Conn., kun. A. Zanavičius, buvęs vikaras Ansonijoje, dabar — New Havene, kun. P. Sabulis, kilęs iš šios parapijos.

Šv. Antano lietuvių parapija yra pati jauniausia iš lietuvių parapijų Hartfordo vyskupijoje. Atvykę iš Lietuvos, emigrantai čia pirma sudarė pagalbos draugiją 1903 metais. Vėliau draugija buvo perorganizuota ir pavadinta šv. Antano vardu. Jos rūpesčiu 1907 buvo sudarytas parapijos komitetas, kurio du nariai dar tebėra gyvi, tai Stasys Bujanauskas ir Karolis Loda.

Komitetas nupirko bažnyčiai sklypą ir pradėjo statybą. Bažnyčia buvo baigta 1915 metais rudenį. Ją pašventino kun. Matas Pankus iš Bridgeporto. Jo rūpesčiu surastas ir pirmas klebonas — kun. Vincas Bukaveckas, kuris čia klebonavo iki savo mirties, iki 1921 m. Vėliau čia klebonavo kun. J. Jankauskas (1921-1933), kun. J. Kazlauskas (1933-1936), kun. V. Karkauskas (1936-48), kun. N. Gauronskas 1948-1960). Nuo 1960 rugsėjo 22 klebonauja kunigas Jurgis Vilčiauskas.

(Cath. Transcript 1965.IX.10)

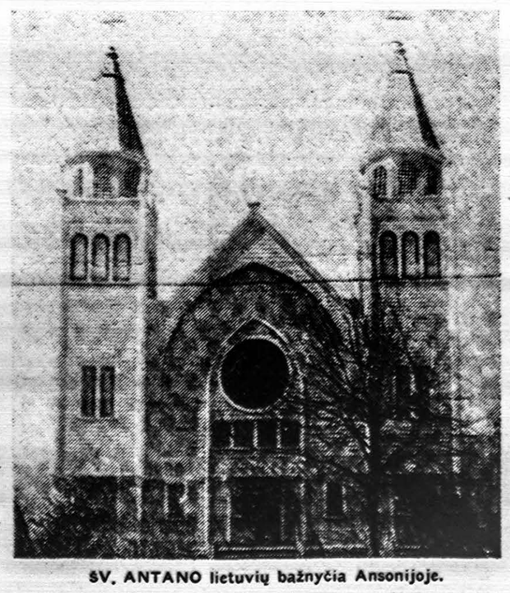

ŠV. ANTANO lietuvių bažnyčia Ansonijoje.

DOVANOKIME KNYGĄ JAUNIMUI

Mielas Tautieti

Šiuo trumpu aplinkraščiuku norėčiau priminti mūsų nusipelnusioms organizacijoms ir pavieniems pajėgesniems tautiečiams labai aktualų **naujos rūšies knygnešystės** reikalą.

Visi esame įsitikinę, kad jei svetimų komikų jūroj skęstančiam mūsų jaunimui **šiandien** neduosim savos literatūros, **rytoj** lietuvišką knygą bei laikraštį jau nebus kam skaityti.

Dėl to labai nuoširdžiai prašau — dabar ir ateityje —bendradarbiauti su Balfo Centru, Brocklyne, ir Saleziečių Spaudos Studija, Italijoj, ieškant organizacijų ar pavienių mecenatų, kurie užpirktų 100, 150 ar 200 dolerių siuntą, ypač Pietų Amerikos jaunimui. Labai pravartu būtų taip pat apmokėti siuntas mūsų stovykloms, lituanistinėms mokykloms ir betkokioms jaunimo organizacijoms JAV-bėse, Kanadoj, Australijoj, Anglijoj, Vokietijoj ar dar kitur.

Reikia pasidžiaugti pirmais penkiais šauniais mecenatais, jau pagarsintais mūsų bendroj tautinėj spaudoj. Jų vardai bus įrašyti panašiai kaip carinių laikų knygnešių amžinos atminties tautos istorijos lapuose.

L.B. apylinkių valdybos kiek tepaseka Rockford, Illinois, vadų pavyzdį, kurie nešė ir neš savo ligoniams knygas, o ne greit vystančias ir brangiai kainuojančias gėlių puokštes. Kitur, vietoj šermenų vainiko, velionės atminimui užperkama knygų siunta jaunimo bibliotekoms ir šiaip organizacijom.

Tokiu būdu **vienu geru darbu** duosite reikalingo **tautinio dvasios peno visiems jaunuoliams,** o jauniems spaustuvininkams Italijoje **užtikrinsite medžiaginę paramą.**

Atrodo, kad atėjo laikas vis labiau įsipareigoti ir aukotis jaunimui—mūsų ateities vilčiai. Įsipareigokime—ir kur galima—kitus įpareigokime. Jei nebūsime įsipareigojantys ir vieningi, kaip žydai, sunkiai ilgai išsilaikysime. Tremties veikla reikalinga įvairių ramščių. Savoji kalba ir knyga jaunimui yra vienas iš tikriausių tų ramščių.

Iš anksto dėkoju visiem pagarbiem **tremties knygnešiam** už betkokią konkrečią talką.

Jūsų Kristuje

Kun. Petras M. Urbaitis SDB
Instituto Salesiano Lituano
Castelnuovo Don Bosco
Asti (Italia)

Tėvų pranciškonų kultūros židiniui — JAUNIMO CENTRUI AUKOJO

Po 100 dol. Mr. Mrs. Stanislovas ir Ona Ruginiai įrašo mirusius Joną ir Teklę Mažionius, Brooklyn, N.Y.
Pranas ir Ona Nasakaitis, Chicago, Ill.
Ignas Gasiliūnas, Brooklyn, N. Y.
Adomas ir Pranciška Gataveckai įrašo mirusius tėvus Anuprą, Elzbietą Gataveckus ir Adomą, Mariją Zupkus; Flatbush, New York.

50 dol. Mrs. Constance Lučka, Brooklyn, N.Y.
Mr. Mrs. Stanislovas, Ona Ruginiai, Brocklyn, N. Y.

35 dol. Mrs. Ona Stagniūnienė, Richmond Hill, New York.

30 dol. Mr. Mrs. F. Graudis, Newark, N.J.

25 dol. Rev. A. Petraitis, Schenectady, N. Y.

Po 10 dol. Mr. J. Landsbergis, Richmond Hill, N.Y.
Mr. V. Lazauskas, Baltimore, Md.
Mr. Zenonas Ūselis, Flushing, New York
Mr. Mrs. Audronis, Los Angeles, Calif.

5 dol. Mr. Alexander Radžius, Baltimore, Md.
Mrs. A. Novik, Elmhurst, Pa.

Visiems aukavusiems teatlygina Visagalis! Dievo ir artimo meilės vardaan prisidėkite kad ir nedidele auka. Aukas siųsti: **Building Fund, Franciscan Monastery 680 Bushwick Ave., Brooklyn, New York, 11221.**

IŠ VISUR

— **Dr. K. G. Ambrozaitis** Iš Chesterton, Ind. atnaujindamas savo ir dar dviem Darbininko skaitytojam prenumeratas, kartu prisiuntė 20 dol. auką Darbininkui jubiliejaus proga. Nuoširdus ačiū.

— **Pranciškus ir Veronika Liaubai,** Cleveland, Ohio, atšventė savo vedybinio gyvenimo auksinį jubiliejų. Iškilmingas mišias lietuvių Šv. Jurgio parapijoj aukojo jubiliato brolio sūnus Tėv. Juvenalis Liauba, pranciškonas. Pamaldų metu perteikė Šv. Tėvo sveikinimą ir palaiminimą. Ikilmes praturtino gražiu giedojimu solistė Aldona Stempužienė. Vakare pas dukrą Genę Aželienę, dalyvaujant sūnui dr. Albinui, dukrai Valerijai Vaičjurgienei su šeimom, giminėm bei eilei nuoširdžių klevelandiečių, įvyko pagerbimas. Svečių pasidžiaugta jubiliatų gražiai išauginta šeima ir palinkėta ilgiausių metų — sulaukti deimantinio jubiliejaus. Dr. A. Aželiui šia reta proga subūrusiam giminę, pažįstamus bei draugus ir gražiai pravedusiam šią ypatingą šventę — pagarba ir padėka!

(Svečias)

— **Vytautas ir Ona Deveikiai** atvyko iš Lenkijos į Los Angeles pas savo brolį. Vytautas Deveikis yra išbuvęs Vorkutos vergų stovykloje 6 metus ir daug nuo komunistų prisikentėjęs. Yra vedęs Vilniaus lietuvaitę — Lenkijon iš Lietuvos išsikėlė 1959.

— **Kazys Domkus,** sūnus Petro ir Danutės Domkų iš Los Angeles, išvykęs yra mokytis šv. Antano gimnazijoje Kennebunkport, Me. Jis šioje gimnazijoje vienintelis iš tolimosios Kalifornijos.

— **Jurgis Gliauda** baigia rašyti šv. Kazimiero parapijos Los Angeles istoriją. Kitais metais parapija svenčia savo 25 metų gyvavimo sukaktį.

— **Vaclovas Vaidotas,** gyvenąs Toronte, Kanadoje, yra sulaukęs 75 metų. Jis yra Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirmininkas, ligi šiol patelkęs daug lėšų Lietuvos laisvinimo reikalam.

— **Kun. Viktoras Kaleckis** iš Vokietijos atvyksta į Ameriką. Jisai sutiko eiti šv. Kazimiero lietuvių parapijos Providence vikaro pareigas. Klebonu yra kun. Vac. Martinkus.

— **Lietuvoje** mirė kun. Leonas Virkutis, 71 metų. Jis buvo kilęs iš Viekšnių parapijos Savaičių kaimo. Kunigu įšventintas 1913 birželio 24, klebonavo Obeliuose, Alsėdžiuose ir Viekšniuose. Paskutiniu laiku buvo altaristu. Mirė š.m. birželio 16.

Argentinos lietuvių šv. Cecilijos choras rugsėjo 18 minėjo 35 metų gyvavimo sukaktį. Choras gieda Aušros Vartų parapijos bažnyčioje.

— **Lietuvių Fondo** narių eiles papildė įnešdami po 100 dol.: Juozas Bertulis, Malvina Bertulytė -Paliejienė, Antanas Verbickas, Emilija Jazbutienė, Pranas Gudas, Petras ir Laima Dudai, Lietuvių r.k. moterų Sąjunga, dr. Gedas ir Aldona Griniai, dr. Jonas ir Jadvyga Jusoniai ir Chicagos lietuviai iš Argentinos, Lietuvių Fondo adresas: 6643 So. Maplewood Ave., Chiiago, Ill., 60629.

— **Daug sutaupysi** pirkdamas televiziją, Tape Recorder, Cash Register'ius, skaičiavimo, čekiams rašyti mašina, rašomas mašinėles visomis kalbomis, patefonus, fonografas. Geriausios firmos: Zenith, Grundig, Telefunken, Blaupunkt, Buroughs, Olympia, Royal ir kt. Teisingas informacijas, katalogus, pačią prekę ir jos pataisymą gausite į namus. Rašykite J.L. Giedtis, 10 Barry Drive, E. Northport, N.Y. 11731.

Tėvo Mendelio "Paveldimumo sodas" atidarytas Vatikano paviljone, š.m. birželio 20, dalyvaujant kard. F. Spellmanui, Columbijos universiteto atstovui dr. Leslie C. Dunn ir eilei Bažnyčios ir mokslo atstovų. 3000 kv. pėdų sodas įrengtas Belgų kaimo kryptyje ir pavaizduoja Tėvo Mendelio epochinius atradimus augalų paveldėjime. Šis sodas kaip tik ir įsteigtas, minint 100 metų sukaktį nuo pirmųjų esminių Mendelio atradimų.

Grožio salionai JAV kasmet pagausėja 10,000.

O KO KO?

Elegantiška dama

Paryžiuje, kuris nustatinėja moterų madas, vienas satyros laikraštis surašė tokius patarimus moterims, kurios nori atrodyti moderniai ir elegantiškai. Būtent:

Šiaudinė skrybelė su brangiu akmenų auskarais, pakabintais ant skrybelės brilių;

Kojinių paleista siūlė, nupiešta lūpų teptuku ant nuogos blauzdos.

Kūno spalvos nailoninės pirštinės su plastikos ilgais nagais.

Rankinukas, prikabintas prie juosmens diržo, kad matytųsi, jog ši dama turi savo riterį.

Gauruoti džentelmenai

Vienas populiarus kirpėjas (irgi iš Paryžiaus) po ilgos savo praktikos priėjo tokių išvadų:

Netiesa, kad gauruoti jaunikaičiai yra protingesni už praplikusius, bet ir plikė nėra inteligencijos ženklas.

Netiesa, kad visos merginos eina iš proto, kai pamato scenoje besiskečiojant gauruotus dainininkus; yra daugel jaunų moterų, kuriom patinka paplikę vyrai.

Yra vaikų, kurie šitaip meldžiasi: "Meldžiu, neleisk kristi mano plaukam, nes jei ir nereikės jų dažniau šukuoti, tai padidės mano veidas, kurį reikės daugiau prausti".

Kandūs žodžiai

Prancūzijos De Gaulle apie demokratiją: "Dar ir šiandien tarp parlamentarų galima rasti vieną kitą vertą žmogaus vardo".

Nuverstasis Chruščiovas apie savo sajungininką: "Castro yra didžiausias klounas, kokį man teko pažinti. Koks talentas! Myliu jį kaip tikrą brolį".

Prancūzų dail. B. Buffet apie pažangų meną: "Šių dienų mene vyrauja ignoracija: juo dailininkas didesnis ignorantas juo jis dedasi pažangesnis".

Riebu ir liesa

Anglu rašytojai G. K. Chesterton ir G.B. Shaw mėgdavo vienas iš antro pasišaipyti. G.B. Shaw uvo aukštas ir liesas, Chestertonas— žemas ir kūningas. Chestertonas kartą ir sako: "Pasižiūrėius i tave, atrodo, kad Anglijoje siaučia badas". Shaw atsikirto: "O į tave žvilgterėjus, aišku, kas dėl bado yra kaltas".

Amerikos admirolas H. Rickover, atominiu povandeninių laivų kūrėjas, žmogus gana liesas ir padžiūves, karta buvo įsileistas apžiūrėti sovietų ledlaužio — "Lenino". Čia sveti pasitiko storas, riebus rusu karininkas. Rickoveris neiškentė nepastebėies: "O Jurgutėliau, jūs atrodote kaip kapitalistas, o aš — kaip komunistas".

NAUJI FILMAI

KORNELIJUS BUČMYS, OFM

"The Collector". Nors visada režisoriaus vedanti ranka filmuose daugiau atsispindi negu teatro scenoje, šį kartą veterano William Wyler gabumai ypatingai ryškūs, vadovaujant jaunai anglų artistų porai. Pasinaudojant 1963 tarp labiausiai pirktų knygų pasižymėjusiu to paties vardo John Fowler romanu, Wyler su giliu artistiškumu nagrinėja psichiškai pakrikusį jauną vyriškį, kurs ypatingomis priemonėmis stengiasi išsikovoti kitų meilę, nors pats ir nepajėgia mylėti.

Kenčias dėl savo žemesnės kilmės bei riboto pajėgumo ir išsilavinimo, jaunas banko tarnautojas savo liūdnas dienas prabalško rinkdamas plaštakes. Tokių ekskursijų metu suranda priemiestyj stambius XVI šimtmečio ūkiškus namus, jais susižavi, o vėliau pajėgia ir nusipirkti, kai loterijoje išlošia stambią pinigų suma. Į tikrai išteigingai įrengtą rūsį atsigabena gatvėje pasigrobtą meno studentę ir bando ją prisijaukinti. Šių dviejų veikėjų išgąstingas bendravimas ir sudaro filmo įtampos pilną turinį.

Terence Stamp, vaidinęs vos poroje filmų ir labiau prisimenamas kaip "Billy Budd" herojus, o taip pat ir Samantha Eggar, gabiai režisoriaus Wyler vadovaujami, pasiekia gilaus dramatiškumo ir įtikinančio nuoširdumo.

Įpatingai dėmesį patraukia Maurire Jarre muzikinis palydėjimas, darniai išryškinas ir sustiprinas filmo nuotaiką ir pagrindinius momentus.

Spalvota fotografija pavaizduoja eilę autentiškų Anglijos gamtovaizdžių. Nors vidinės scenos buvo filmuotos Hollywoodo studijose, montaže nepastebima žymesnių šuolių r skirtumų.

Nors režisorius ir išlaiko artistinę rimtį ir atsispiria pigaus sensacingumo ieškojimui, pats filmas dėl paliečiamų klausimų rimtles rezervuotinas vien subrendusiu žiūrovų publikai.

"The Saboteur, Code Name išleista visa eilė filmų, prime nančių antrojo pasaulinio karo įvykius bei išryškinančių kai kurias detales.

Siam filmui tekstas paruoštas pasinaudojant Warner Joerg Luedecke romanu, išverstu į keliolika kalbų. Šveicarijos vokietis Bernhard Wicki, anksčiau patiekęs puikų problematinį karišką filmą "The Bridge", o taip pat surežisavęs vokiškas scenas epiniame filme "The Longest Day", šį kartą apsiriboja siauresne melodrama.

Nepritardamas nacių žiaurumams, vienas vokiečių pareigūnas slapta pasitrauki į Indiją ir čia patogiai įsikuria. Karo įvykiams dažnai nukrypstant vokiečių ir japonų naudai, 1942

(nukelta į 7 psl.)

Aš jus matau... Nuotr. V. Maželio

VASARA VERMONTO KALNUOSE

P. JURKUS

Rugpiūčio viduryje, kada New Yorko karščiai plojo prie žemės, suskubę krovėm daiktus į mašiną. Atostogos! Atostogos! Džiaugsmui nėra ribų.

Rodos basas išbėgtum iš miesto, bet žmona visada rūpestinga — reikės megztukų, šiltų drabužių, visokių vaistų. Ant galo dar sukrovė pusę šaldytuvo. — Jei kartais negautume valgyti . . .

Mašina nusėdo giliai, prisiplojo prie kelio. Išvažiavom. Traukė kelionės nuotykis, noras pamatyti ir patirti, išsiblaškyti. Įpratus per atostogas mirkti Atlante, sunku buvo nuo jo atsisakyti. Dabar traukėm į Vermontą.

Mūsų draugai praeitais metais, beieškodami pirkti žemės, ėmė ir atsidūrė Vermonte.(Tikriausiai buvo pasiklydę ir išvažiavo iš žemėlapio). Nustebo, ten radę kalnus. Ant tų kalnų užkopus, matėsi dar kiti kalnai. Aplinkui nestigo ir rudens spalvų. Taip jie ir susižavėjo tuo kraštu, bėgo ir zujo, kol surado sklypą nusipirkti. Praeitais metais ten atostogavę, ir šiemet ten leido vasarą ir mus dar šaukė.

Susidėję žemėlapių krūvą, pasileidom tiesiai į šiaurę. New Yorko valstybėje vis dar jaukiau — jautiesis savas. Bet kas bus toliau, kai tapsi "svetimšalis". Už Albany kalniukai vis dažnėjo ir didėjo. Baigėsi ir gerieji keliai — didžiosios autostrados. Mažais lauko keliais, pro mažus miestelius pasiekėme ir tą valstybę, kuri savo herbe turi klevo lapą. Tai prancūzų importas iš Kanados. Prancūzai pavadino ir šią valstybę 'Žaliuoju kalnu' — Vermontu.

Čia kaip toje dainoje — kalnai ant kalnų, o ant tų kalnų — kalnai ir maži kalneliai. Kalnus lydi ir pakalnės. Tai leki žemyn ir kyli aukštyn. Pakalnėse pilna upeliukų ir begalės akmenų. Daugybė didžiausių puntukų, pilna visokių "velnio tiltų", nugristų per upes, slėnius. Ūkininkų ir tvoros akmenimis užtvertos.

Šiaip taip pataikėm į Wilmingtono miestelį. Garsus tuo, kad čia slidinėjama.

— Ir ko mes čia važiuojame, — mintijau pats vienas. —Vasara. Čia žiema reikia atvykti su slidėm. Dabar lendam į krūmus, lyg prie vandenų būtų vietos maža.

Miestelis — kaip ir visi N. Anglijos maži miesteliai. Turi tik vieną šviesą kryžkelėje. Nuo jos sukama į visus viešbučius, motelius. Sukom ir mes ir šiaip taip suradom Mt. Snow Lodge. Jo balkone išbalę (o buvo nudege saulėje) sėdėjo mūsų draugai. Laukė mūsų. Mes gi vėlinomės. Taip jie nervinosi. Praliksmėjo ir atgavo spalvą, kai mes atvažiavom. Tuoj susikraustėm daiktus į rezervuotą kambarį.

Viešbutis naujas, modernus, pastatytas pagal kalnų statybos pavyzdžius: su smailiu stogu, visokiais balkonais. Viduje visokių pagražinimų, padarytų iš paprasto medžio, akmenų. Koridoriai išmušti senom, lietaus nuplaktom lentom (lentos paimtos iš senų daržinių). Terasos išklotos akmenim.

Mus įkurdino ketvirtam aukšte, kur pro langą matei aukščiausio kalno apsiblausiusią viršūnę, ištiestus vielų traukinėlius ir kitų pastatų junginius. Matėsi ir ežeriukas, šonu atsirėmęs į mūsų viešbutį. Žiemos metu dėl tokio vaizdo slidininkai varžosi. Jei nebeišgali pakilti į kalnus, gali bent pasižiūrėti.

Kambarys buvo gražus, bet labai šiltas, blogai vėdinamas. Tad išgėrę kavos, sprukom laukan maudytis.

Ir kur mus nuveš pasiplukdyti. Buvom pripratę prie Atlento vandenų, dabar vargu čia rasime, kur galėtume pamerkti kelionės nuovargį.

Raitytais keliais atsitrenkėm į ežerėlį, kuris iškarpytas, išlankstytas nusitiesia tarp kalnų į tokias tolumas, kurių nei užmatai, nei apvažiavai. Visur buvo kalnai, kalniukai, atsispindėję vandenyje. Ežeriukas užtvenkas. Kaž kokią jėgainę suka, dar naudoja atominės energijos kažin kokiai statybai. Vandens nedaug. Net labai jis nuslūgęs. Krantai tiesiog gąsdina savo tuštumu. Kadaise būta daug medžių, klevų. Dabar vanduo viską išplovė, išvertė. Pilna "driftwoodų", iš kurių dirba brangius dekoratyvius daiktus. Maudytis ežerėlyje patogu. Svarbiausia — žmonių labai mažai. Iš karto pajunti atostogų ramybę ir lengvą gerą nuotaiką.

Išsimaudes gali visur pailsėti. Yra šešėlių, geros vejos, smėlio ir didelių akmenų. Yra ir ugniakūrai, kur gali kepti jautieną, stalai, kur gali piknikauti.

Mes jautėm kelionės nuovargį, jautėm "užsupimą". Mūsų dukra Daina visa laiką gulinėjo. Nelinksma jai buvo, net ir bloga pasidarė nuo kalnų supimo. Tas supimas ypač jaučiamas, kai važiuoji greitai. Mažiau supa prie vairo, o užpakalinėje sėdynėje gerokai sukrato. Mūsų kaimynė net įvaistinė škubėjo, pirkosi vaistų nuo supimo.

Bet — kalbėkim rimčiau. Kas ten įdomaus? Ką ten gero patyrėm?

Nuotykių buvo daug. Pamatėm daugybę kalnų, lankėm visokiausių etnografinių muziejų, kur išlaikyta Amerikos praeitis, matėm paveikslų ne akrais, bet hektarais. Lankėm amatininkų dirbtuves, kur gaminama visokiausio medžio rakandai.

Pirmiausia pradėkime nuo muzikos meno. Muzika Vermontui yra suvaidinusi viena iš pagrindinių vaidmenų. Ji išgarsino Vermonta visoje Amerikoje ir už jos ribų. Išgarsino toks mažas Malboro miestelis, kuriame kas vasarą vyksta pasaulinio masto koncertai.

(Bus daugiau)

BASEINAS Vermonto kalnuose.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:

GLenmore 2-2923

SVARBUS PRANEŠIMAS

Seniausia, turinti 35-kių metų patyrimą ir stažą siuntinių reikaluose firma GLOBE PARCEL SERVICE, Inc. praneša savo klijentams ir suinteresuotiems asmenims: atidarytas prie *Podarogifts, Inc.* parodų salės, centrinis skyrius New Yorke mūsų firmos

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

CENTRINĖ ĮSTAIGA

220 Park Ave., South, New York — Telefonas: 982-8410

priimami pašto siuntiniai su siuntėjo daiktais, medžiagomis ir prekėmis.

PRISTATYMAS LAIKU GARANTUOTAS
—VISI SIUNTINIAI PILNAI APDRAUSTI.

Priimti siuntiniai PER 24 VALANDAS pristatomi į paštą su atitinkamu pakvitavimu.

Įteikdami mums siuntinį, pasinaudokite proga aplankyti PODAROGIFTS, Inc. parodų salę ir susipažinti su sovietų gamybos dirbiniais, prekėmis ir įteikti Jūsų užsakymą Naujų Metų šventėms dovanoms savo giminėms.

Įstaiga atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 5:30 vakaro. Šeštadieniais ir šventadieniais iki 3 val. dienos. Ketvirtadieniais iki 8:30 vak.

FOTOGRAFAS
Romualdas Kisielius

Tarptautinės Fotografų Sąjungos narys, baigęs Amerikos karinomenės foto mokyklą. Jums už prieinamiausią kainą atliks visokius fotografinius darbus.

Dėl susitarimo skambinti - GLenmore 2-0029

LITAS Investing Co. Inc.

kviečia

Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant saskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui

Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6[illegible]
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. [illegible]

Darbo valandos: šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 v[illegible]

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

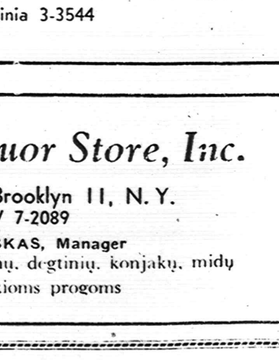

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y
(Ridgewood)

Tel. EVergreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas

PRANAS BRUČAS, savininkas

86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421

Tel. VIrginia 6-9519

SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.

Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai

DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.

36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MISIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

REPUBLIC Liquor Store, Inc.

322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

S & G MEAT MARKET

ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554

Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

SPORTAS

Lietuviai sportininkai gražiai pasirodė tarptautinėje arenoje, bet Lietuvos garbę vėl pagrobė Sovietų Rusija.

Lietuvaičių aštuonvietė, Duisburg, Vokietijoje, įrkluodama laimėjo aukso medalį ir tapo Europos čempionėmis. Lietuvaites treniravo E. Vaitkevičius. Aštuonvietės įgulą sudaro: S. Bubulytė, R. Tamašauskaitė, E. Perevoruchova, (vairininkė) A. Margenytė, A. Čiukšytė, S. Korkutytė ir I. Bačiulytė ir L. Siemaško.

Lietuvių vyrų, Žalgirio klubo narių keturiukė be vairininko (Z. Jukna, A. Bagdonavičius, J. Jagelavičius ir V. Sterlikas) taip pat laimėjo Europos čempiono vardą ir persivežė aukso medalius į Vilnių. Šie vyrai padarė visiem labai gerą įspūdį, kai jie, truputį pasiklydę ir padarę didesnį vingį, spėjo savo varžovus pavyti ir pralenkti. Visi gerėjosi šiais stipriais ir ir ištvermingais vyrais.

Gerbiant lietuvius laimėtojus, kaip rašoma iš Vokietijos, nesigirdėjo Lietuvos himon. Visa garbė atiteko lietuvių garbės grabikams.

Nauji filmai

(atkelta iš 6 psl.)

anglų slaptosios žvalgybos agentas Ši bėglį prievarta pastumia apsiimti rizikingą sabotavimo uždavinį. Vokiečiai iš Japonijos į okupuotą Prancūziją gabena 7000 tonų gumos žaliavos. Vokiečiai pasiryžę pavojaus atveju šį brangų krovinį verčiau susprogdinti, negu perleisti sąjungininkams. Sabotuotojui pateikiamas uždavinys — išjungti sprogdinimo užtaisus— ir sudaro įtampos pilną filmo turinį. Bendrai eigai tarpais maišo šalutiniai nukrypimai, kaip įgulos ar belaisvių nepasitenkinimai, tačiau žiūrovas išlieka patrauktas ir sudomintas iki pat galo.

Marlon Brando iš pradžių taikiai nusiteikusio nacio, o vėliau sabotuotojo rolėje pasirodo tikrai puikiai ir be jokių perdėtų manierų, kurios ne kartą buvo pastebimos ankstesniuose jo vaidmenyse. Ar tai tik nebus vienas iš stipriausių jo pasirodymų ekrane. Yul Brynner tiek vaidyboje, tiek dialoguose nei kiek nesiskiria nuo ankstesnių charakterių ir žiūrovui nesuteikia nieko naujo. Trumpose rolėse daug gyvumo ir įtikėtinumo įneša Trevor Howard ir ypač Janet Margolin, kaip belaisvė žydė mergaitė.

Apsiribojant kiek galint trumpesniais dialogais, filme daugiausia paveikiama vaizdais. Tikrai artistiška, nespalvota fotografija, pristatanti autentiško laivo vidų ir išorę įvairių kampų ir situacijų, daug labiau pajėgia pagauti žiūrovo dėmesį, negu ilgi ir banalūs pokalbiai.

Moraliniu žvilgsniu filmas rezervuotinas suaugusiems.

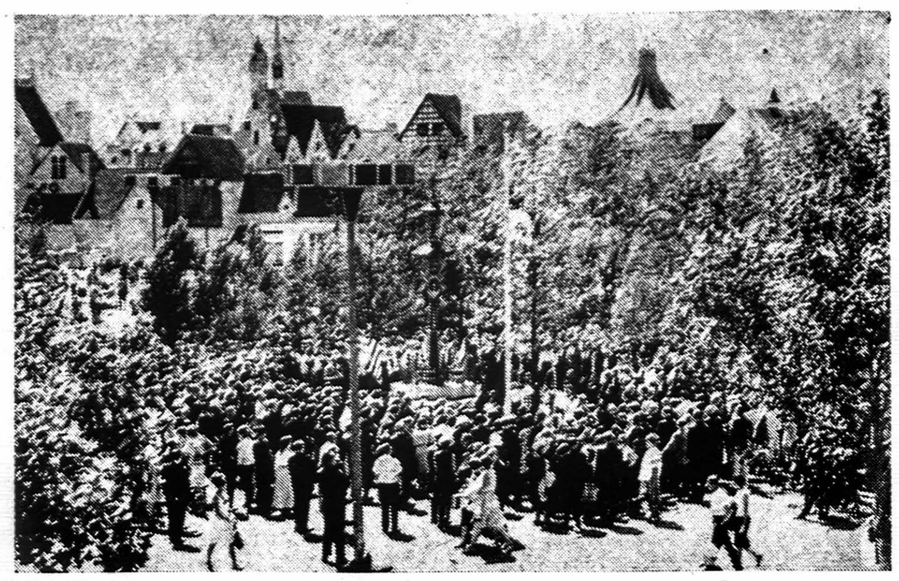

PRIE LIETUVIŠKO kryžiaus pasaulinėje parodoje. Tolumoje matosi belgų kaimelis. Paroda uždaroma spalio 17. Nuotr. R. Kisieliaus.

LAUKINĖ IŠMINTIS

Pennsylvanijos valstybiniame kalėjime pasivaikščiojimo metu vienas kalinys pagavo žvirblį su nulaužtu sparnu. Parsinešė tą paukštuką į savo kambarėlį, sutvarkė sparnelį ir lesino. kol sugijo. Per kelioliką dienų žvirblis įprato lesti iš savo geradario delno. Tada jis buvo paleistas, bet apie dvi savaites laikėsi artumoje ir parlėkdavo palesti. Vieną dieną visai negrįžo; tačiau kitą dieną, kada kieme vaikštinėjo apie 1000 kalinių, žvirblis vėl pasirodė ir tol skraidė, kol atpažino savo globėją ir jam nutūpė ant peties. Paskui tas paukštelis ištisus penkis mėnesius atskrisdavo prie kalinio lango arba jį surasdavo kieme tarp kitų kalinių. Visi labai nuliūdo, kaip vieną kartą paukštis dingo ir daugiau nebepasirodė.

—o—

Maino valstybėje viena moteris žiemos metu už lango pastatė nedidelę skardinę su lašinių kąsneliais. Iš ryto dėžutės neberado. Ant palangės jos nebuvo; nebuvo nė žemėje ant sniego. Dienos metu išgirdo už lango kažkokį brazdėsį. Pažvelgusi pamatė pilką voveraitę ir ant palangės — dingusią skardinę. Dabar moteris vėl įmetė į dežutę kelis kąsnius lašinių. Voveraitė ir šį kartą su dežute dingo. Taip ji darė ištisą žiemą.

Vermonte vienas slidininkas pamatė giliu sniegu brendant tris stirnas. Nubridus apie 50 pėdų, pirmoji stirna atsigulė ir ją aplenkė antroji bei trečioji; tada ji pasikėlė ir nubrido iš paskos pramintu taku. Už 50 pėdų išėjo į priekį trečioji, o kitos dvi nusekė. Taip jos keitėsi ir keitėsi, kol tam slidininkui dingo iš akių. Jei visą laiką giliu sniegu priekyje būtų bridusi ta pati stirna, ji būtų greitai pavargusi ir nusilpusi.

—o—

Arizonoje jauną gazelę užpuolė vilkiškiai (Coyotes). Vejama ji pastebėjo 5 ar 6 besiganančias ūkyje karves su mažais teliukais. Karvės tuojau apstojo ratu savo vaikus ir tą gazelę, atkišo ragus ir atgynė vilkiškius. Tada gazelė pakilo ir svyruodama nužingsniavo savo keliu. (R.D.)

Parduodamas Bar and Cocktail Lounge. Pirkimo sąlygos labai geros. Parduodama dėl ligos. Tikrai suinteresuoti kreipiasi adresu: P.O. Box 33, Jamaica, N.Y. 11418.

East New Yorke išnuomuojamas gražus butas iš 6 kambarių prie gero susisiekimo ir gražioje vietoje. Kreiptis EV 5 1683.

Išnuomojamas Woodhavene didelis gražus kambarys su virtuve. Pageidaujama moteris. Teirautis vakarais nuo 6 val. šeštadienį ir sekmadienį visą dieną. Telefonas VI 6-1119.

Išnuomojamas butas iš 4 kambarių, I-me aukšte, East New Yorke, arti IND ir BMT stočių. Gazas ir elektra šeimininko. Virtuvės baldai ir 2 lovos gali būti priskaitomi. Pageidaujama dirbančios, 3-4 asm., liet. kalbančios šeimos. Labai prieinama kaina! Galima skambinti ir dienomis tel. DI 6-6799.

Woodhavene išnuomojamas baldais apstatytas didelis kambarys su privačiu išėjimu ir kitais patogumais. Gali gyventi 2 asmenys. Kreiptis, 87-28 97 St., Woodhaven, N.Y.

RESTAURANTS

SHANGHAI SON RESTAURANT
Queens finest Mandarin & American food Orders made to take out Souvenirs free - Parking free Elmhurst Shopping Center 82-72 Broadway Elmhurst N.Y. next to Food Fair Call 898-2158

CONTRACTORS

B &S CONTRACTORS
1838 Flatbush Ave.
Anything, anytime, anywhere. Most Reasonable Rates Free Insurance Estimates. All Work Guaranteed.
Call MA 4-6868

TRUCKING

TRUITTS EXPRESS
Light Moving & Trucking
Day & Night.
Free Estimates
Reasonable Rates.
Call GL 5-3350
530 Jefferson Ave., Brooklyn

DISPLAY

DO YOU WANT YOUR CHILD to start the school year on the right foot? Coaching in all elementary school subjects — Special emphasis on reading and arithmetic. Phone: EV 5-4258

Mr. Shepherd's DOG TRAINING, Inc. Obedience (Problem dogs our specialty), Guard, Tricks, etc. trained dogs for sale. Guard, obedience Free pickup and delivery 366-6311 421 Bushwick Ave., Brooklyn.

FUNERAL HOME

EAST MEADOW FUNERAL HOME, Inc.
Frank C. Mazza licensed manager Personal, friendly, dignified service priced to meet every need — 443 Newbridge Ave., East Meadow, L.I. Phone (516) IV 3-5565 — Chapels available in all boroughs.

WILLIAM A. MARTIN FUNERAL HOME
Chapels available in all communities We offer service and dependability combined with sympathetic understanding — 536 Sterling Pl. (cor. Classon Ave.) Brooklyn NE 8-6821

H. W. MALE - FEMALE

Sheetmetal Mechanics
Power Press Operators
Hammer Men
Call 516 - 333-8660
Hughes Treitler Mfg. Corp.
300 Endo Blvd., Garden City, L.I.

Experienced SHIPPING CLERK — for Religious Firm, temporary position, (minimum 6 months) Downtown area. Excellent working conditions. Apply —
JOHN F. McEVOY, Inc.
25 Barclay St., N.Y.C. — or call BA 7-3966

MENDER EXPERIENCED
Linen supply company. Dependable Coat & Apron. VA 1-9607. Excellent working conditions, good pay — stedy work.
57-10 79th Ave Ridgewood
Near Cypress & Cooper St.

WANTED JEWELERS N. Y. C.
First Class Only
MODEL MAKERS
Steady Employment
David Webb Inc. 7 E 57th Street
3rd Floor N. Y. C.
Call HA 1-3030

Aprūpinkite savo artimuosius ir gimines

žiemai ir Naujų Metų šventėms maistu, delikatesais, vynu
— BE PRIEKAIŠTŲ SKONIU IR RŪŠIMI,
— BE PRIEKAIŠTŲ KAINA,
— GAUSUS ĮVAIRUS PASIRINKIMAS
(miltai, ryžiai, cukrus, kruopos, sviestas, dešros, arbata, kava, kakao, medus ir kita.)

•

Aplankykite mūsų parodos salę, išsirinkite, atžymėkite dovanas savo giminėms. Pradedant automobiliais iki pūkinių Orenburgo šalikų, vilnonių medžiagų ir kita. Daugeliui prekių kainos sumažintos.

•

Užsakykit KELIALAPIUS pabūti 12 dienų poilsio namuose Kaukaze, Kryme, Rygos pajūryje ir prie Maskvos.

REIKALAUKITE MŪSŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South, New York 10003 — Tel. 228-9547

Veikiančių susitarimu su firmomis

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, INC.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
GRAMERCY SHIPPING CORP.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC. (visi skyriai)

mūsų įgaliotos priimti užsakymus Sovietų gamybos produktus dovanoms, o taip pat priimti rezervacijas
KELIALAPIAMS
į kurortus-sanatorijas SOVIETŲ SĄJUNGOJE

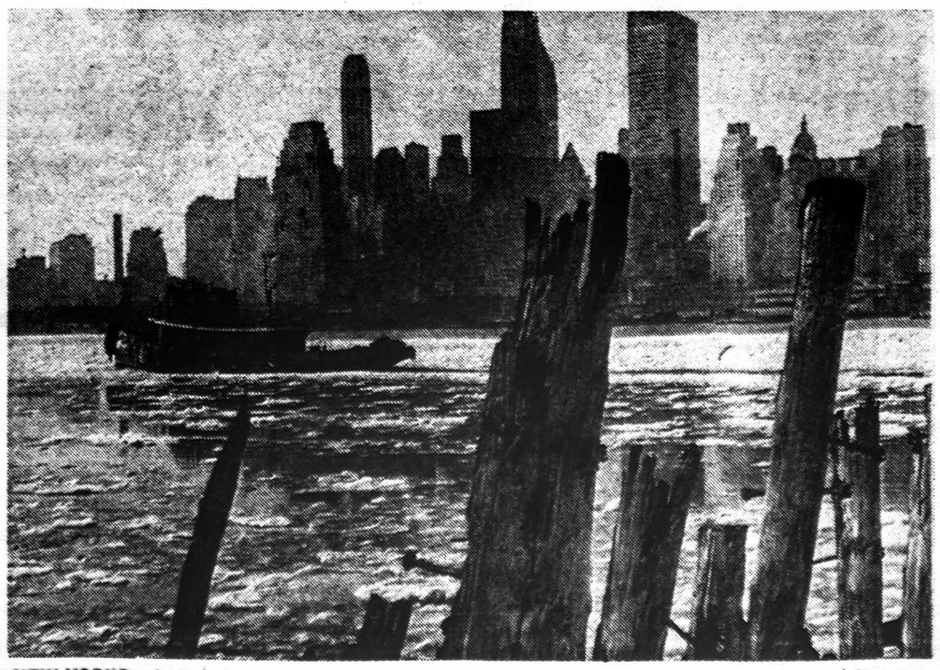

NEW YORKO prieplaukoje. Nuotr. R. Kisieliaus

Parengimai New Yorke

Spalio 3 — Darbininko rengiamas rudens šokių vakaras su įvairia programa šv. Silvestro parapijos salėje, 398 Grant Ave., Brooklyne. Pradžia 4:30 val. popiet.

Spalio 10 — Dariaus Lapinsko kūrinių koncertą ruošia New Yorko ateitininkai Brooklyn College Walt Whitman auditorijoje. Koncertui diriguos pats kūrinių autorius. Pradžia 3 val. popiet.

Spalio 16 — Aktoriaus Vitalio Žukausko 15-kos metų veiklos Amerikoj sukaktuvinis rečitalis Apreiškimo parapijos salėj Brooklyne.

Spalio 17 — Tyliosios Bažnyčios Lietuvoje paminėjimas Carnegie Endowment salėje New Yorke. Rengia Pasaulio Liet. Katalikių Organizacijų Sąjungos Centras.

Spalio 17 — Apreiškimo parapijos Gyvojo Rožančiaus Draugijos 50 metų jubiliejaus vakarienė Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne. Pradžia 4 val. p.p.

Spalio 30 — Operetės choro, vad. muz. Vyt. Strolios, koncertas Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne, dalyvaujant sol. D. Mongirdaitei, akt. V. Žukauskui ir pianistei A. Kepalaitei. Po koncerto šokiai ir turtinga loterija.

Lapkričio 13 — Masinė lietuvių manifestacija prieš Lietuvos okupantus Madison Square Garden, New Yorke, ir žygis į Jungt. Tautas.

Lapkričio 13 — Po žygio į Jungt. Tautas susiartinimo šventė su šokiais Central Plaza Hall, 111 2nd Avenue, Manhattane. Pradžia 8 val. vak.

Lapkričio 20 — Kariuomenės šventės minėjimas Apreiškimo parapijos salėje. Rengia Ramovės N. Yorko skyrius.

Lapkričio 27 — "Čiurlionio" ansamblio 25 metų jubiliėjinis koncertas Webster Hall salėje, New Yorke. Rengia New Yorko apygardos Lietuvių Bendruomenė.

Gruodžio 4 - 5 — Dail. Vytauto Igno kūrinių paroda Apreiškimo parapijos salėje Brooklyne.

Gruodžio 5 — New Yorko Lietuvių Vyrų Choro, vad. muz. Vlado Baltrušaičio, koncertas Franklin K. Lane mokyklos salėje, Woodhaven, N. Y.

Gruodžio 31 — Naujųjų 1966 Metų sutikimo balius Demokratų salėje, 101-49 Woodhaven Blvd., Ozone Park, N.Y. Rengia "Darbininkas" užbaigiant savo 50-tą jubilėjų.

•

Numatomus parengimus pranešti KĘSTUČIUI MIKLUI, 71 Farmers Ave., Plainview, N.Y. 11803; telef. (516) WE 5-0896.

TO PLACE YOUR AD, CANCEL OR CHANGE
Tel. 867-3680

SCHOOLS

FABIAN MUSIC SCHOOL
2 Patricia Court
Amityville - Massapequa Pk.
10 Lessons $10 Guitar - Accordion - Piano. Call 516 AM 4-6447 — Off Carmen Rd. 1 block South of Inter-County Center.

AUTO SERVICE

LIMOUSINES FOR ALL OCCASIONS
Available for weddings and funerals now booking for the fall. Call RA 8-8172 ask for Mr. Con Smith — — 2131 74th Street Jackson Htgs.

AUTO BURGLAR ALARMS
Don't be sorry—be safe Automobile and Truck Burglar Alarms Protect your Car and Valuable from theft— Guaranteed installations BURSKY - 60-11 Northern Blvd Woodside Call RA 6-1331 Bring this Ad with you.

SERVICES

CLEANING SERVICE
Lyles Bros Door to Door Automobile Cleaning windows and basements All work done at reasonable rates all work guaranteed — Call 537-8907 or 293-0877 7 AM to 8 AM 1230 Teller Avenue Bronx.

AIR CONDITIONERS
Reconditioned & Guaranteed
1 - 1½ - 2 horsepower units
Immediate Delivery
107-11 Jamaica Avenue Jamaica
TOZI AIR COND CORP.
Call 441-3331

PARAMOUNT BUSINESS MACHINES
6112 5th Avenue Bay Ridge, Bklyn
We have the finest of Typewriters
We have rentals we also repair:
Use our lay-away plan.
We cater to the family
Call HY 2-9075

RIC ROYS SERVICE CENTER
31-38 Linden Pl. Flushing L.I.
Tune-up specialists. State Inspection Open 6 days a week Shell cards honored We give double Plaid Stamps or 5% discount Call IN 3-9776 For the best of Service call RIC.

JESSIE CHAMBERS MOVING & STORAGE
Lic and Bonded
Local and Long Distance Movers
2 Men and Van $12 per hour
1791 Fulton St Bklyn
Call IN 7-8747

HOME OWNERS
Bill problems? Can't make ends meet? Nobody refused up to $100,000 Poor credit no trouble. Not a loan company. 24-hour service on application
ATLANTIC ASSOC. — BE 6-9202

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON. MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.
Vedėjas P. VIŠČINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7 meg. iš WKOX, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa.
HOward 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

PITTSBURGH, PA.
WZUM, 1590 banga
vedėjas VYT. A. YUCIUS
52 Shady St. W. Pgh. Penna. 15228
Tel. 563 - 2754
Sekmadieniais 12:00 iki 12:30 v. p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto

"VENTA"
Home Improvements
Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDŽIUKAS
84-12 102nd Street
Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. VI 7-2772

LIETUVIŲ ADVOKATAI

C. A. VOKET
VOKIETAITIS ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška kopyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni kopyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS - Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

DARBININKAS

Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6918
Vienuolynas GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Tėv. Petras Baniūnas, Darbininko administratorius, išvykęs Europon, pradžioje buvo sustojęs Londone, iš ten keliavo į Paryžių. Ilgiau sustos Italijoje, kur prieš 25 metus baigė mokslus ir buvo įšventintas kunigu.

Kun. Petras N. Urbaitis, lietuvių saleziečių įstaigos Italijoje atstovas, iki lapkričio pradžios lankysis rytinėse Amerikos valstybėse pas Europos moksleivių rėmėjus. Pagrindinis adresas susirašinėjimui bus per Balfo centrą: United Lithuanian Relief Fund, 105 Grand Street, Brooklyn, N. Y., 111211. Kun. P. Urbaitis stengiasi surasti daugiau mecenatų jaunimo biblioteką, kurią leidžia saliezičiai.

Tautos šventės (rugsėjo 8) minėjimas ir banketas rengiamas rugsėjo 25 lietuvių laisvės salėje, 269 Second St., Elizabeth, N.J. Rengia Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Elizabetho skyrius. Pradžia 7:30 val. vak.

Dantų Gydytojų Draugija yra užprašiusi mišias už **a. a. Vandos Košienės** vėlę. Mišios bus lietuvių pranciškonų koplyčioje 680 Bushwick Ave., Brooklyne, rugsėjo 25, šeštadienį, 9 val. ryte. Maloniai kviečiami velionės pažįstami, ypač kolėgės gydytojos, dalyvauti mišiose.

D. LAPINSKAS diriguoja Stuttgarto bažnyčioje religinam koncertui.

Lietuvos muzika (The Music of Lithuania) bus transliuojama kiekvieną pirmadienį nuo 8:05 iki 8:30 iš Seton Hall universiteto radijo stoties WSOU FM. 9.5 meg. banga, South Orange N.J. Programa pradedama rugsėjo 27, pirmadienį. Vadovauja ir pranešinėja prof. Jokūbas Stukas.

Ieva ir Albinas Trečiokai, išvykę atostogauti į Bahamas, atsiuntė Darbininkui sveikinimus.

Iš Europos rugsėjo 17 grįžo Balfo pirmininkas kun. V. Martinkus ir Balfo reikalų vedėjas kun. L. Jankus. Europon buvo išvyke prieš 4 savaites su ekskursija, kurią rengė New Yorko katalikų studentų centras.

Apreiškimo parapijos metinis piknikas rugsėjo 5 Franklin Square, L.I. praėjo linksmoje nuotaikoje. Nors tą pačią dieną buvo pabaltiečių programa pasaulinėje parodoje, į gražų parką susirinko apie 600 žmonių. Daugiausia iš L.I. parapijiečiai ir svečiai. Dėkojame Moterų S-gos 29 kuopa už laimėjimų krepšį, kuris davė pelno 133.50. Krepšį laimėjo Mrs. Thomas. Pinigais laimėjo: Ona Kučinskienė — 300 dol., Antanas Mažeika, Jr. — 200, Vincas Mardosa — 100, Charles Zailskis ir Kazė Radzevičienė po 50, Mrs. Laurinaitis iš Woodhaveno, Ed. Valenchus, Ona Bručas, ir J. Arminas po 25. Nuoširdus ačiū visiems ir visoms, kurie dirbo pikniko pasisekimui.

Lietuvos vyčiai

Newarke, N. J. spalio 2 šaukiamas Lietuvos vyčių centro valdybos posėdis. Kviečia pirmininkas Alexander Wesey. Posėdis bus šv. Jurgio salėje. Pradžia 4:30 v. popiet.

KALBANT APIE JAUNIMĄ

Mūsų išeivijos praeitį apibūdinamas, istorikas, turbūt, pavadintu pereitą penkmetį "jaunimo kritikos" laikotarpiu. Barėmės ant mūsų jaunimo ir kaltinom jį beveik viskuo: kad jis nutausta, kad neklauso autoritetų, nemyli nei Lietuvos nei Amerikos, ir svarbiausia — nieko nedaro. Vienas kritikas prieš dešimtį metų (kai lietuvių studentų buvo septynetas šimtų JAV) pareiškė, kad "tie mūsų vaikai net mokytis nenori". Kada pasirodė pirmieji 'Lituanus' atgarsiai, susiformavo stovyklų paprotys (kurias pradėjo jaunimas ir autoritetai sakė, kad jos neįmanomos šiame krašte), kada jaunimas sumuša australus krepšinyje, dalyvauja masiškai dainų ir tautinių šokių festivaliuose, atrodo, kad kritikams reiktų bent dalį kaltinimų perredaguoti. Ar tas įvyks ar ne, gal dar pamatysime, bet šiuo metu norėtųsi patį klausimą pastatyti kitoje formoje: jeigu esame pasiryžę nepatenkinamus jaunimo darbus kritikuoti, **ar esame pasirengę jų neeilinius pasisekimus paremti ir pripažinti?**

Šį klausimą pats laikas kelti dabar, nes jaunimas ne tik daro, bet ir padaro: jaunimo žygis į Washingtoną nebuvo eilinis piknikas. Yra panašių darbų jaunimo planuose ir mintyse ir daugiau, bet norėtųsi šiuo metu apsistoti ties vienu neeiliniu įvykiu, — kurio priežastim yra jaunimo apraiškos dalis, —būtent, prie **Dariaus Lapinsko** koncerto.

Kaip norim, taip kalbėkim, bet tremtis yra praturtėjusi nauju lietuvišku kompozitorium. Jis yra jaunas, naujas, gabus, lietuviškas, ir jis yra mūsų. New Yorko ateitininkai rengia jo kūrinių koncertą, kuriame dalyvaus vietinis Filharmonijos simfoninis orkestras, pačiam kompozitoriui diriguojant. Solo partijas orkestrui palydint dainuos Aldona Stempužienė, piano solo skambins Aldona Kepalaitė. Visas vakaras naujos, lietuviškos simfoninės muzikos! Kas įdomiausia, kad visa eilė Lapinsko kūrinių plačiame pasaulyje jau yra paskleidę; atlikti Darmstadto tarptautiniame muzikos festivalyje, perduoti per Mainzo televizijos stotį ir Kopenhagos radijo stotį. Šioje vietoje mes Amerikoje esame bent dviem žingsniais užpakaly ir tik dabar, dalinai, Darių Lapinską prisivysime . . .

Koncertas įvyks Walt Whitmann auditorijoje, Brooklyno kolegijoje, spalio 10 d. 4 val. vakare.

Taip ir norisi paklausti kritikų: ar sugebėsite tą dieną nutraukti kritikos rašymą apie mūsų jaunimą, ir ateiti pamatyti, ką jaunimas iki šiol yra padaręs?

A. S.

Dėmesio, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo nariam

Nepaprastas LAPK susirinkimas įvyksta spalio-oct. 6 d. 7:30 v.v. Lindsey Park Casino, 280 Union Ave., Brooklyne (Tame pačiame name, kur buvo LAPK).

Šis susirinkimas yra ketvirtoji kvartalo paskutinė dalis. Yra gana rimtų reikalų svarstyti, pasitarti.

Kviečia LAPK Valdyba ir direktoriai

Kompozitoriaus
DARIAUS LAPINSKO
KONCERTAS
spalio 10, sekmadienį
4:00 val. popiet
Brooklyno kolegijos
WALT WHITMAN AUDITORIJOJE
Bedford Ave. ir Avenue H
Dalyvauja:
solistė
Aldona Stempužienė
pianistė
Aldona Kepalaitė
ir
Edw. Gerberio vadovaujamas
Filharmonijos orkestras
Diriguos kompozitorius
Darius Lapinskas
Bilietų kaina $5.00, $3.00 ir $2.00
Visus maloniai kviečia atsilankyti
New Yorko Ateitininkai

TAUTOS ŠVENTĖS minėjimas Bostone. Viršuje — komp. J. Kačinskas diriguoja šv. Petro parapijos chorui. Apačioje — dalis publikos. Pirmoje eilėje iš k. į d. kun. V. Zakaras, prel. V. Balčiūnas, St. Santvaras, dr. St. Bačkis. Nuotr. P. Plikšnio.

MASKOLIAUS NEBUS — BUS LIETUVA

Kitados šiuos žodžius rašė Vincas Kudirka, Varpo redaktorius, kovojęs su caro laikų rusų okupacija Lietuvoje ir spaudos draudimu. Vinco Kudirkos žodžiai išsipildė.

Dabar tuos pačius žodžius pakartojo dr. Stasys Bačkis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Washingtone, baigdamas savo paskaitą Tautos šventės minėjime Bostone. Lietuva yra užgožę nauji maskoliai, bet jie dings, o Lietuva gyvens.

Lietuvoje nuo 1930 metų buvo pradėta iškilmingiau švęsti rugsėjo 8. pavadinta Tautos šventė, siejama su garsia Lietuvos praeitimi. Nepriklausomoji Lietuva nebuvo kokia nauja valstybė, kaip pažymėjo ir dr. St. Bačkis, bet atkurtoji istorinė, išlikusi gyva lietuvių sąmonėje.

Minėjimas buvo pradėtas pamaldomis šv. Petro bažnyčioje. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė kun. Albertas Kontautas. Jis priminė, kad rugsėjo 8 yra ir Marijos šventė, kuri Lietuvoje plačiai švenčiama. Taigi rugsėjo 8 susilieja religinė ir tautinė diena.

Akademinė šventės dalis popiet Lietuvių Piliečių Draugijos salėn sutraukė nemažai dalyvių. Minėjimą pradėjo Lietuvių Bendruomenės Bostono apylinkės pirm. Antanas Matjoška. Sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai ir giesmė Marija, Marija. Sveikinimo žodį tarė Lietuvos garbės konsulo žmona Zuzana Šalnienė. Toliau išklausyta dr. St. Bačkio išsamios ir įdomios paskaitos. Prelegentas pabrėžė, kad lietuvių tauta laikosi tvirtai ir kad jos pastangos laisvę atgauti turės pasiekti laimėjimo. Tarptautinės politikos dangus nėra visai aptemęs: yra ir mum palankių pragiedrulių, kaip antai Kongrese pravestoji rezoliucija; nėra abejonės, kad ji prabėjo su Valstybės Departamento žinia. Mes giliai tikime, kad nelaisvė Lietuvoje baigsis: maskoliaus nebus — bus Lietuva.

Po paskaitos buvo priimta rezoliucija, pasiųsta JAV prezidentui, Valstybės sekretoriui, senatoriam ir k. Rezoliuciją angliškai skaitė stud. Algis Lapšys.

Meninę programą atliko šv. Petro parapijos choras, tautinių šokių grupė, sol. St. Liepas, jauna deklamatorė Birutė Adamavičiūtė.

A. MATJOŠKA pradeda tautos šventės minėjimą Bostone.

Ateinantį savaitgalį iš New Yorko, New Jersey, Waterbury, Bostono, Washingtono ir kt. LF bičiuliai vyksta į Philadelphiją, kur bus rytinio pakraščio LFB suvažiavimas. Šeštadienį, rugsėjo 25, 12 val. Raugų sodyboje pažnekesys tema: "Dabartinio LF Bičiulio veidas" — vadovaus dr. K. J. Čeginskas, L. Dambriūnas ir V. Volertas. Rugsėjo 26, sekmadienį, 12 v. šv. Andriejaus parapijos salėje (19 ir Wallace gatvių kampas) Viliko pirmininko V. Sidzikausko viešas pranešimas visuomenei: "25 metai okupuotoje Lietuvoje ir laisvajame pasaulyje".

Dr. Paulius Rabikauskas, S.J. Romos Gregorianumo istorijos profesorius, skaitys mokslinę paskaitą tema "Vilniaus jėzuitų akademija". Paskaita bus Maspetho lietuvių parapijos salėje rugsėjo 27, pirmadienį, 7:30 val. vak. Maloniai kviečiami visi, kas tuo klausimu domisi.

"Rūtos" ansamblio tradicinis balius bus spalio 16 lietuvių parapijos salėje, 136 Davis Av. Kearny, N.J.

Liet. Bendruomenės I apylinkės vakaras, turėjęs įvykti rugsėjo 25 Apreiškimo parapijos salėje, atšaukiamas.

Liudas Mikulskytės vyriškų ir moteriškų drabužių krautuvė atidaroma šį penktadienį, rugsėjo 24. Krautuvėje yra didelis įvairiausių drabužių pasirinkimas. Taip pat gaunamos viskiausios medžiagos siuntiniams į Lietuvą. Krautuvės adresas: 95-04 Jamaica Ave., tel. 849-7240 (Sk.)

Ieškau savo brolio Jono Lukstinaičio (John Luke), kuris gyvena apie New Yorką. Kas apie jį ką nors žinotų, prašoma rašyti adresu: Anna Baltis, 415 Old Country St. Middleboro, Mass.

Ieškau savo dėdės F. Keslerio, gyvenusio 159 Prospect Av. Revere, Mass. Žinantieji apie jį prašomi pranešti adresu Mr. Albertas Navickas, 56 Albert Str., Kettering, Northamton, England."

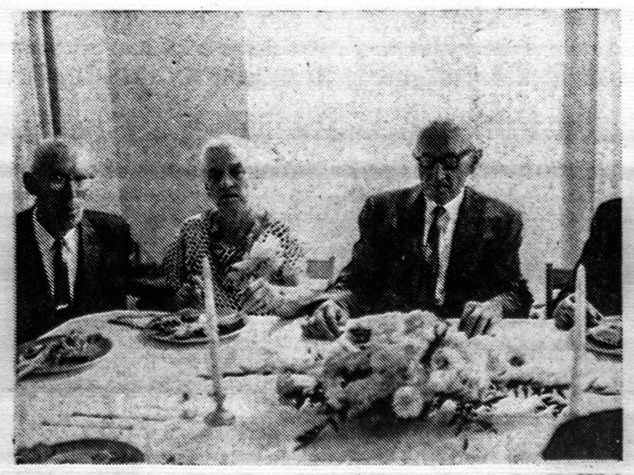

M. MILUKAS (d.), Milukienė ir K. Krušinskas vaišėse kurias M. Miluko 80 metų sukaktuvių proga rugsėjo 4 surengė duktė Matulaitienė savo namuose Richmond Hill. Nuotr. P. Montvilos.

DARBININKO
RUDENS POBŪVIS
Spalio 3, 1965
sekmadienį
ŠV. SILVESTRO PARAPIJOS
erdvioje salėje
398 GRANT AVE., Grant & McKinley, BROOKLYN, N.Y.
Tarp Atlantic Ave. ir Conduit Pkwy, Kennedy Airport link

Programoje:
- Matūzų lietuviški filmai,
- Talentų pasirodymas,
- Įvairūs laimėjimai,
- Gausios įėjimo dovanos,
- Šokiai, grojant Gutauskų orkestrui.

Pradžia 4:30 val. p.p.
Įėjimas tik $2.00
Veiks *Darbininko* kioskas. Gausybė lietuviškų valgių ir pyragų, gamintų namuose . . . Visi kviečiami atsilankyti į pobūvį ir tuo pačiu paremti mūsų spaudos darbą bei Kultūros Židinio statybą.

BOSTONO ŽINIOS

Balfo vakarienė rengiama spalio 3 Lietuvių Piliečių D-jos salėje. Globėju yra inž. Juozas Rasys. Programoje bus muziko Juliaus Gaidelio diriguojamas vyrų sekstetas ir Onos Ivaškienės mažieji sokėjai.

Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba kviečia susirinkimą visų pabaltiečių rugsėjo 24 Lietuvių Piliečių D-jos patalpose žygio į Jungtines Tautas reikalu. Manifestacija įvyks lapkričio 13 d. New Yorke.

Kultūros klubo pirmasis po atostogų susirinkimas įvyks rugsėjo 25, šeštadienį, 7:30 val. vakare, Tarptautinio Instituto patalpose (287 Commonwealth Ave.) programoje bus dr. Alfredo Krisiutėno paskaita 'Atominis amžius ir žmonių negalavimai'. Solistė Saliomėja Valiukienė-Nasvytytė iš New Haveno, Conn., padainuos Banaičio dainų. Klubo pirmininkas Izidorius Vasyliūnas nori grįžti prie seniau buvusio papročio, kad šalia paskaitos būtų bent 15 minučių meninė dalis. Šiemet klubo valdybą sudaro: pirm. Iz. Vasyliūnas, vicepirm. Bričkienė ir Šarienė, sekret. P. Žičkus ir inž. J. Vembrė. Klubas neturi savo narių, o tik lankytojus. Todėl jo nariais galime būti visi.

Vincoe Krėvės kūrinių vaidinimas bus rugsėjo 26, sekmadienį, Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Vaidins iš New Yorko atvyksianti aktorių grupė, vadovaujama režisieriaus Vytauto Valiuko. Bus suvaidintos Vinco Krėvės kūrinių ištraukos iš 'Dangaus ir žemės sūnų', Šarūno, Raganiaus. Dekoracijas piešė dail. A. Elskus.

LDS SEIMAS

Lietuvių R.K. Darbininkų Šv. Juozapo Sąjungos jubiliejinis 50 metų seimas įvyks spalio 16, šeštadienį, šv. Petro lietuvių parapijos salėje So. Bostone. Seimas prasidės mišiomis 10 val. ryto. Visų kuopų nariai, LDS centro ir garbės nariai maloniai kviečiami dalyvauti. Taip pat laukiama atvykstant buvusių LDS steigėjų, dvasios vadų, pirmininkų, valdybų narių, nes šiame seime sprendžiamas klausimas, ar LDS dar palaikyti ar likviduoti.

LDS Centro Valdyba